

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXV Број 627
Субота, 4. јануар 1964.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

ПАЖЊА
САТЕЛИТИМА!
СПРЕМИТЕ СЕ
ДА ПРИ-
МИТЕ ТОВАР
УРАНИЈУМА
СА ЗЕМЉЕ!

ЈА...НИСАМ
У СТАЊУ...
ПРОДУ-
ЖИТЕ...
ЈА..."

ПЛУТОНИЈУМ
ЈЕ У ГЕНЕРА-
ТОРУ, ВОЂО!
АЛИ, ТО НАМ ЈЕ
УЗЕЛО И ГО-
СЛЕДЊИ
ДЕЛИК
СНАГЕ!

НАШ СВЕТ
НЕЋЕ УМРЕТИ!
САД ИМАМО
ЕНЕРГИЈЕ...

... ДА НАМ
УЛИЈЕ
ЖИВОТ!

НАШЕ ТРАГАЊЕ
ЈЕ ЗАВРШЕНО!
НАШЛИ СМО ПЛА-
НЕТУ БОГАТУ АТОМ-
СКИМ МЕТАЛИМА...
ДА НАС НАПАДА!

ВЕКОВИМА... ПОЛУТАЛИ...
ОД ДАНА КА... ЈЕ НАША
ПЛАНЕТА ИСЦРПЛА
СВОЈЕ АТОМСКЕ
МЕТАЛЕ... МЕТАЛЕ
КОЈИ ЗА НАС
ЗНАЧЕ
ЖИВОТ!

НЕ
МОРАМО
ВИШЕ
ДА ЛУ-
ТАМО!

ОВА БОГАТА МЛА-
ДА ПЛАНЕТА ИМА
СВЕ ШТО НАМ ЈЕ
ПОТРЕБНО! ОНА
НАМ ЈЕ ВРАТИ-
ЛА СНАГУ!

ИНВАЗИОНА
ФЛОТА ЈЕ
СПРЕМНА!

ФЛОТА КРЕЋЕ
НА ЗЕМЉУ! ТИ
ЊЕШ ПОЊИ
С ЊОМ!

МОЈ
ЗАДАТАК,
ВОЂО?

НА ОВОЈ
ПЛАНЕТИ ИМА ОГРОМНИХ
СКЛАДИШТА ПРАВАЊЕНОГ
УРАНИЈУМА! АЛИ, ДРОМ-
РОЦИ ГА ДРЖЕ
СКРИВЕНОГ!

ТРЕБА ДА ОТКРИЈЕШ
ТАЈНА СКЛАДИШТА!
ОСТАЛО ЋЕ УЧИНИТИ
ФЛОТА!

РАЗУМЕМ,
ВОЂО!

Ден
Басел
1/14

627

КРОЗ ВЕКОВЕ

НАЈСТАРИЈИ СУД НА СВЕТУ

Сваког четвртка у Валенсији, трећем по величини граду у Шпанији, тачно у подне окупи се на заседање најстарији суд на свету, та козовани „Водени суд“, који дели правду више од 1.000 година.

Суд се састоји од 8 судија, обичних сељака који ову дужност обављају гологлави и одевени у своја традиционална црна одела валенсијанских „лабрадора“.

Најстарији суд на свету води рачуна да се вода из брзотекуче реке Турје правилно и правично дели и користи преко осам канала који пресецају долину Валенције. Као ретко која река у Европи, Турја је већ више од десет векова „зауздана“, а њена вода одведена у читаву мрежу великих и малих канала и њихових огранака. Прилив воде у поједине канале регулише се покретним устима. Захваљујући томе, долина у ко-

јој се налази град Валенција може да да три или чак и четири жетве годишње, што омогућава да читав велика породица живи од једног јутра земље. Али, земља је плодна само ако се вода дели по праву и правди и ако свих 15 хиљада сељака поштују неписани закон који је створен пре више од 1.000 година.

Не зна се који је народ својим стрпљивим и вештим рукама претворио нездраве мочваре у делти реке Турје у плодне њиве и баште проткане системом канала. Према једном тврђењу то су били Римљани, према другом — муслимански сељаци које су у Шпанију довели арабљански освајачи. Зна се само да је „водени суд“, чији је задатак да дели воду и кажњава оне који не поштују интересе својих суседа, основан око 960. године.

У рад „воденог суда“ не меша се нико, а против његових пресуда не постоји право жалбе јер њу ни један други суд не би примио. За обављање судијске дужности сељаци-судије, такозвани синдикоси, не добијају никакву плату.

У ОВОМ БРОЈУ: Ибра ко-
ју је измислио Архимед.
Сликано у шами. Хумор.
Шарени улао. Чуј и за-
јамши. Зайиси из старој
времена. Прича о грамо-
фону. Мале занимљивости.

Ripley's

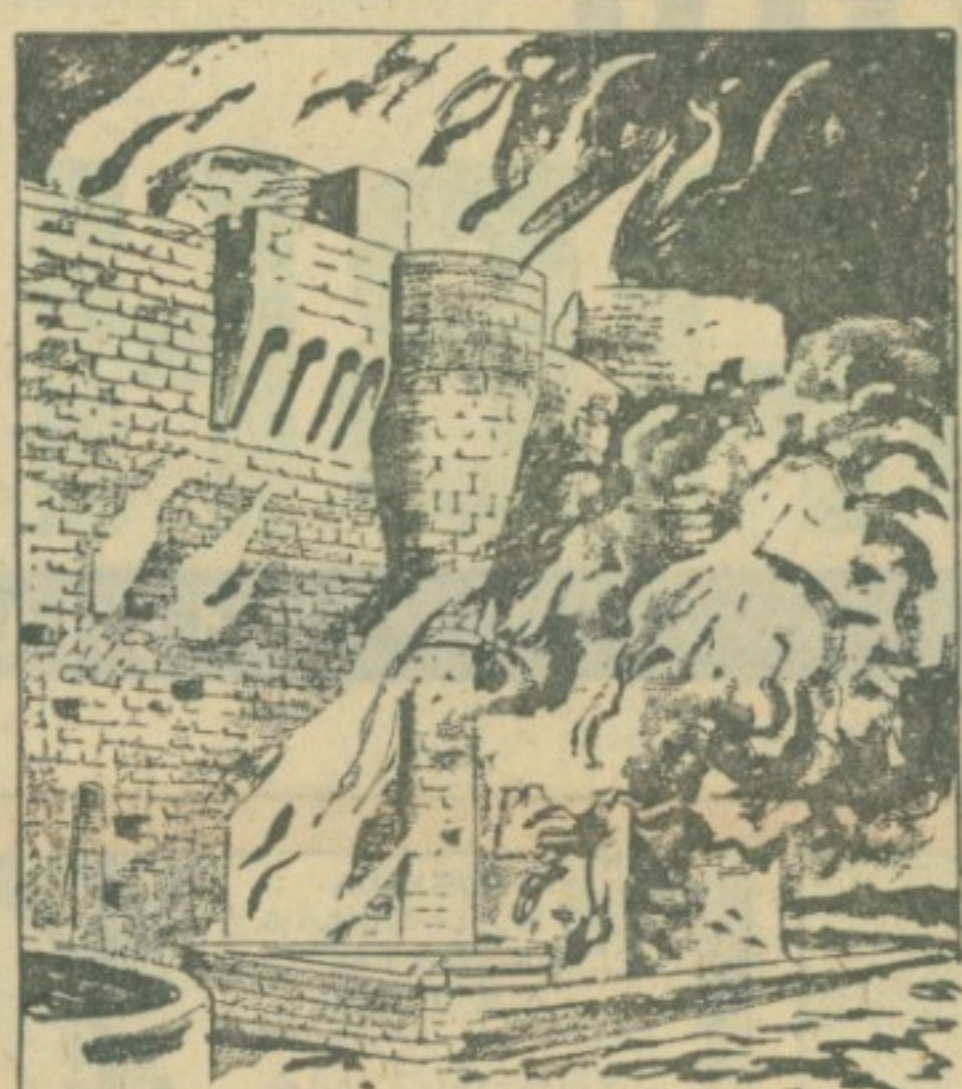
Веровали или не!

ТОП

ИСПАЉЕН НА ГЛАВНЕ
У ЕНДОВЕРУ (ЕНГЛЕСКА) ОСИГУРАО ЈЕ
ИЗБОР У ПАРЛАМЕНТ СЕР ФРАНСИСА
БЛЕЈКА ДЕЛЕВОЛА ЈЕР ЈЕ БИО НА-
ПУЊЕН СА 500 ЗАЛТНИХ ФУНТИ
СТЕРЛИНГА (1768)

© King Features Syndicate, Inc. 1963. World rights reserved.

ОЧИШЋЕЊЕ ДО УНИШТЕЊА

ЗАМАК БЕЛВЕР У ПАЛМА-
ДЕ МАЛОРКА (ШПАНИЈА) 350Г ТО-
ГА ШТО ЈЕ У ЊЕМУ ОАМО ЈЕ ДНА ОСОБА
ОВОЛЕЛА ОД КУГЕ 1684 БИО ЈЕ ЗА-
ПАЉЕН И ГОРЕО ЈЕ СВЕ ДОК ОД ЊЕ-
ГА НИСУ ОСТАЛИ САМО ГОЛИ ЗИДОВИ А
ЗАТИМ ЈЕ БИО ПОТПУНО ОБНОВЉЕН

СМРТ, ОД СМЕХА

ПРИПАДНИЦИ ПЛЕМЕНА ФОРН
СА НОВЕ ГВИНЕЈЕ,
КОЈЕ ИМА ОКО 10.000 ЧЛАНОВА, ЈЕДИНИ
СУ НАРОД НА СВЕТУ КОЈИ
ОВОЛЕВА ОД СМРТНОСНЕ БОЛЕСТИ
КУРУ КОЈА КОЈЕ БОЛЕСНИК УМИРЕ ДОК
СЕ ТРЕСЕ ОД СМЕХА!

ШАРЕНА ТРОПСКА ПТИЦА
CHIROXIPHA PAREOLA
У ВРЕМЕ ПАРЕЊА ПРИ-
ВЛАЧИ ПАРТНЕРА
ЗВУКОМ КОЈИ ПРО-
ИЗВОДИ ТРЉАЈУЊИ
КРИЛО О КРИ-
ЛО

ВОЗ

У БЛИЗИНИ СЕН НАЗЕРА (ФРАНЦУСКА)
ИШАО ЈЕ СВАКОГ ДАНА ПРУГОМ КОЈА ЈЕ 30
ГОДИНА БИЛА ПОД ВОДОМ (1909-1939)

ЈЕДНА ВИНОВА ЛОЗА

У ХЕРЕЗ ДЕ ЛА ФРОНТЕРИ (ШПАНИЈА)
ДОНОСИЛА ЈЕ ПЛОД 373 ГОДИНЕ

Из бележнице по свету

Једна од новина у обради земљишта у Јапани су стаклене баште са пластичним кровом и одгајивање разних култура на шљунку уместо земље (хидрофонско).

Ова два начина придобијају све више одгајиваче у Јапани, због тога што се помоћу њих може гајити поврће много лакше, и то током целе године. Летњи производи као што су: краставци, парадајз и плави патлиџан могу се сада добити у великим количинама чак и зими. Ово такође повећава и приходе одгајивача.

Баште покривене пластичним платном на острву Шикоку имају велику примену у одгајивању вансезонског поврћа. Покривачи од пластике су много јевтинији и погоднији за руковање, а омогућавају и бољу вентилацију. Произвођачи из Токија у области Кочи на острву Шикоку, са нарочитим успехом

Пара произведена у гасним пећима, проводи се цевима постављеним испод ових кућица, како би се обезбедила

одгајају поврће на овај начин.

Други начин одгајивања поврћа на каменитом тлу, постало је врло популарно у околини града Фуџија на околним планине Фуџијама.

Равница према Пацифику, у области Кочи има благу климу са обиљем сунца. Одгајивање поврћа у пластичним баштама увелико се примењује у овом подручју, са центром у Токију и околини. Хиљаде пластичних кућица никле су као печурке у овом крају. Неке су од њих мале, само 40 м², док су друге огромне и обухватају површину до 30 јутара.

Летњи производи као што су краставци и парадајз и цвеће: каранфил, лале и хризантеме, расту целе године у овим областима.

топлота у току зимских месеци. Температура се може регулисати како одговара поврћу, воћу или цвећу које се у њима гаји. Мрежа пластичних цеви представља и систем за наводњавање који функционише по принципу одртања славине. Годишњи приход одгајивача у овом крају је већи од милион јена (2.778 долара), што значи да свако домаћинство може да има телевизијски пријемник, фриџидер и остале електричне апарате.

Град Фуџи, на јужним обронцима чувене планине, угаслог вулкана Фуџијама, такође је окренут према Пацифику и има топлу климу и сунчано поднебље.

Око 20 произвођачких породица у предграђу недавно је отпочело са одгајивањем

поврћа на каменитој подлози, без земље, у великим стакленим баштама покривеним стаклом.

Многобројни канали ископани на 25 см дубине у самим стакленим баштама, 27 м дугачки и 80 см широки, уоквирени су дрвеним или бетонским рамовима уграђеним у саме канале, тако да вода

може добити поврће током целе године.

Пољопривреда је у Јапани последњих година доживела видан напредак. Примењују се научне методе више него раније, а све већи број пољопривредника преуређује своје пословање на млекарство, цвећарство и воћарство. Упо ред се развија, проширује и модернизује транспорт и сервис. Очекује се да ће за примером фармера из покрајине Кочи и Фуџи поћи и остали пољопривредници широм целе земље.

Два Османа и два Валиса

Аустријанци су после дуже владавине почетком осамнаестог века, држали Београд до други пут десет година (1789—1799). Команду над градом примио је од Осман-паше гроф Валис, син маршала Валиса, који је 1739. тачно педесет година раније предао Београд везиру Мехмед-пашу, оцу овог Османа.

Приликом предаје града, турска војска је евакуисана из вароши у којој је остало 2.513 жена и 2.670 деце. Грци и Јевреји су за неко време били пребегли у Зему. Турци су 11. октобра 1789. године приредили Аустријанцима свечан ручак на Лаудоновом шанцу, коме је присуствовао и Осман-паша. Три турска куvara спремају су за ручак 40 разних јела.

Турци су се показали необично предусретљиви па су Замунском магистрату исплатили 60.000 гроша колико су Турци из Београда дуговали појединим земунским трговцима, након уговором о миру нису били обавезни да ово изврше.

ПРИВРЖЕНОСТ

Возач парног ваљка Џим Даусон отишао је недавно у пензију. Четрдесет и три године он је са својим добро одржаваним ваљком асфалтирао енглеске путеве и због тога је разумљиво што није хтео да се растане од свог старог „друга“.

Подигавши из банке готово читаву своју уштеђевину стари Даусон ју је однео сопственику ваљка, самоуправном већу грофовије Вестморленд. Данас ваљак стоји пред кућом Џима Даусона.

КАД ЈЕ НЕШТО СУВИШЕ

Једина жена улични саобраћај у Италији била је двадесет петогодишња Карла Матеи. Међутим, ових дана је префект месне полиције отпустио Карлу. Разлог: де-

јац превише је лепа и крај места њеног дејурства заустављају се и возачи и пролазници да би се дивили девојци у белом мундиру, тако да долази до застоја у саобраћају.

ИНТЕРПОЛ И ПАПАГАЈ

Међународна полиција — Интерпол — добила је необичан задатак: да нађе четири папагаја нестала из куће неког Гауснера из западнонемачког града Вормса. Папагаји припадају некој врсти и стају 2.250.000 динара.

ИГРАО ЈЕ МОГЛИЈА

Старији посетиоци биоскопа први пут су се упознали с тим индуским дечаком готово пре двадесетак година када се на нашим екранима приказивао филм талентованог енглеског режисера Александра Корде. Мали храбри Абу у филму-бајци „Багдадски лопов“ и Могли у филму „Књига о џунгли“ био је у ствари познати глумац Сабу Дастигир.

Ових дана стигла је вест из Холивуда: Сабу Дастигир умро је од срчане капи у 39. години.

Сабу Дастигир мајсторски је играо своје егзотичне хероје, и то не само захваљујући таленту. Детињство овог филмског глумца подсећа на детињство Киплингвог јунака из његове чувене „Књиге о џунгли“.

Сабу се родио у џунглама Карапура. На глумачке способности малог гонича слонова на двору махараџе од Мисоре први је обратио пажњу енглески путник око света и филмски режисер Роберт Флагерти који га позива у Лондон.

Сабу је неустрашив и снажљив не само на филму, већ и у животу. За време другог светског рата он се борио у јединицама америчке авијације. Стрелац-радиста Сабу Дастигир провео је у ваздуху 425 часова извршавајући ратне задатке и био је одликован Ратним ваздухопловним крстом.

ЗА НАРОЧИТЕ ЗАСЛУГЕ

Шеф полиције у Минхену предао је ових дана једном полицијском псу, као знак признања за његове нарочите заслуге у расветљавању велике афере са опојним дрогама једну — велику кобасицу. Полицајац који се стара о овом псу добио је новчану награду 150.000 динара.

Награђени полицијски пас пронашао је почетком новембра у једном пласту сена нож којим је један кријумчар опојних дрога убио службеника минхенске криминалистичке полиције Фридриха Бауера. Захваљујући нађеном ножу убрзо је био откривен и злочинац.

СКУПО ИСКУСТВО

Сиромашнији за 300 долара али зато богатији за једно животно искуство, изишао је из једног експеримента неки имућан чуџак из Торонта у Канади, који је желео да дозна како ће се понашати људи када им се у замену за новчаницу од једног долара понуди новчаница од два долара. Свој експеримент он је извео на једној веома живој раскрсници у Торонту. Првих пет минута његову понуду нико није примио озбиљно, али чим је први пролазник свој долар заменио за два, настала је таква гужва да је у читавом кварту саобраћај морао бити заустављен. Тек када се у гужву умешало шест полицајаца било је могућно завести ред.

Током многих векова ова игра занимала је древне Грке и Римљане који су се њоме забављали као ми данас шахом.

Реч „стомахион“ у преводу са старогрчког гласила би „оно што доводи у бес“. Испробајте своје способности у игри и убрзо ћете признати да њено име није лишено основа.

Игра је пуна разних неочекиваних резултата; она развија снажљивост, оштри ум и вежба очи за линије и облике.

Од 14 једнобојних плочица треба сложити најразличитије фигуре: људи, птица, животиња. Добије не фигуре, природно, треба да буду што тачније, с правилним пропорцијама и што изразитије. Мачка, на пример, ако јој само мало издужите уши подсећаће пре на магарца но на мачку, а ако коњу превисе искривите леђа почеће да личи на нилског

СТОМАХИОН

ИГРА КОЈУ ЈЕ ИЗМИСЛИО АРХИМЕД

коња. Први покушаји неће вам сви успети, али упорно тражење новог довршеће вас на крају до одличних резултата.

Елементе игре — плочице — изрежите од шперплоче, лесонита, пластичног материјала или дебљег картона. Размере су вам дате на пртежу.

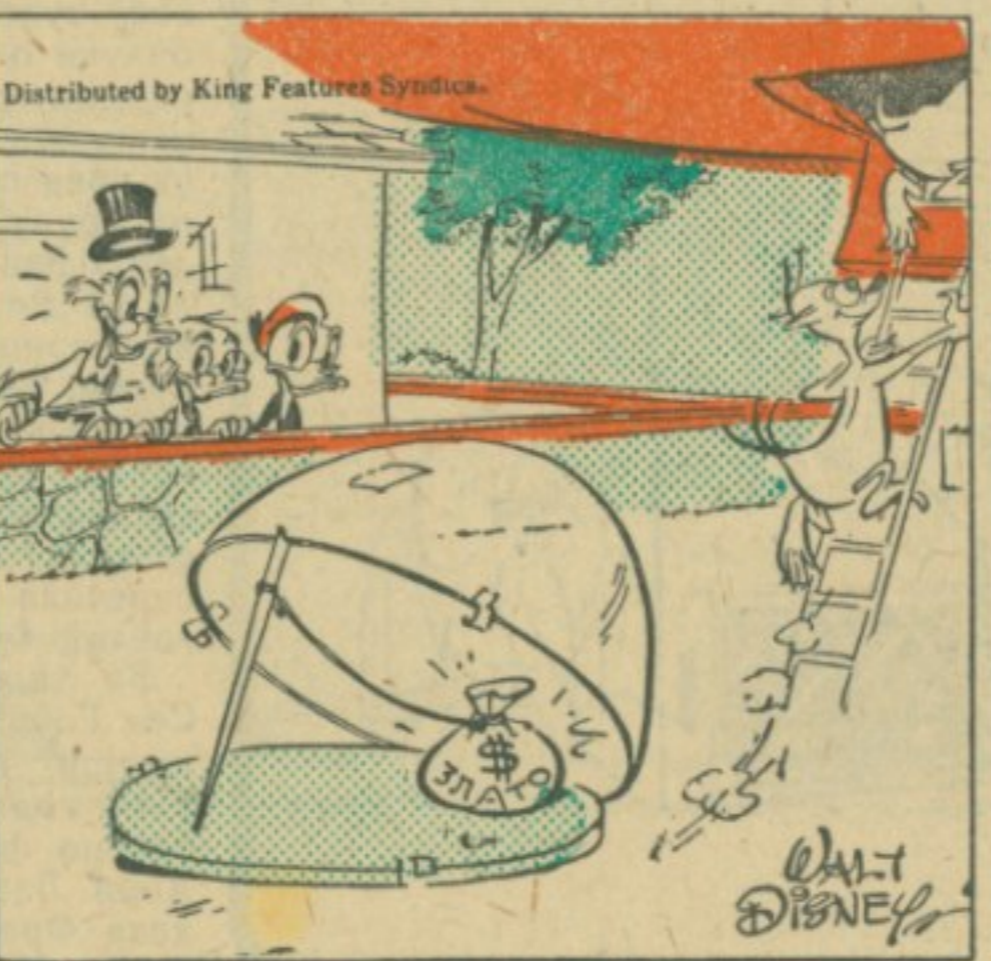
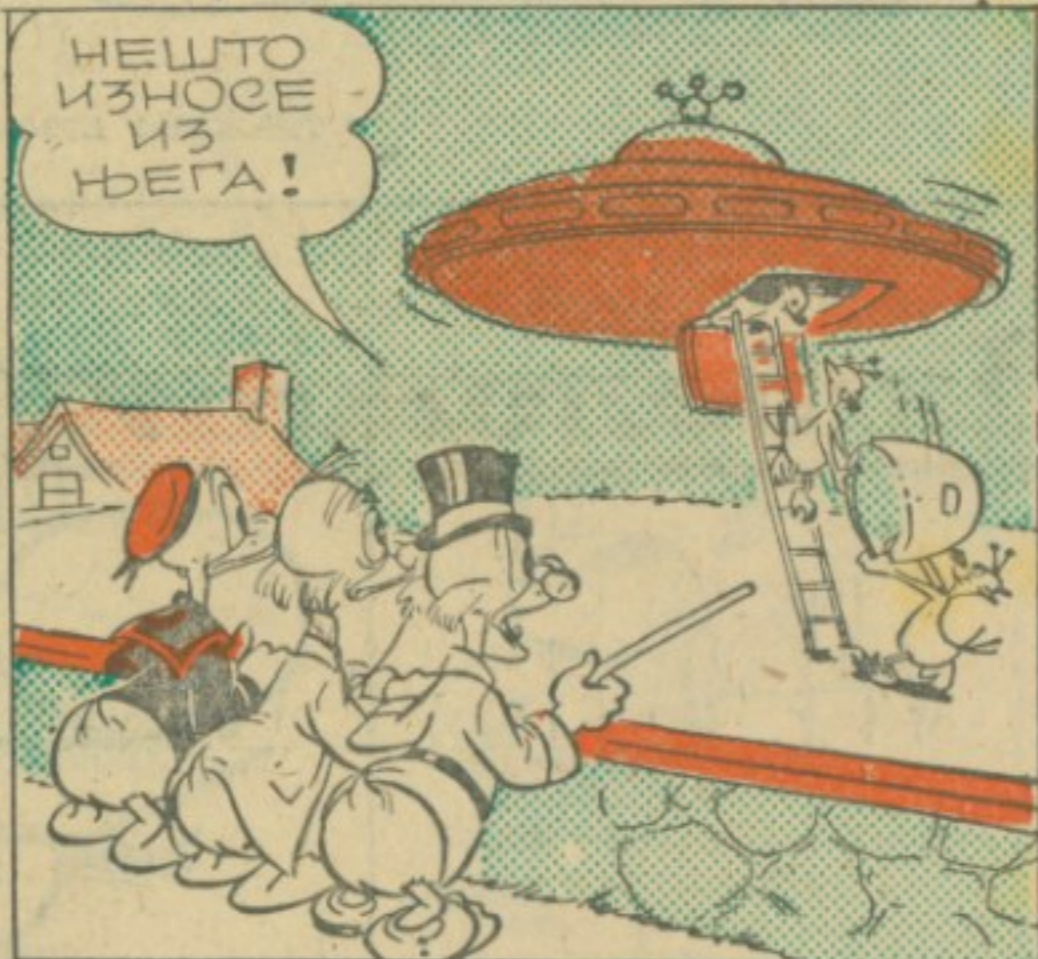
Све плочице нумеришите — биће вам лакше и једноставније да запамтите начине слагања фигура (види сложеног јарца). Плочице се могу слагати како вам је најпогодније и окретати са обе стране (и с лица и с налицја). Према упутствима самог Архимеда није обавезно да се плочице приљубљују једна уз другу.

Једно правило које се не може мењати: при изради сваке фигуре мора се обавезно употребити свих четрнаест плочица.

Ратоборни Деда Мразеви

Пуна неверице и чуђења стајала су деца из француског села Гереа и посматрала како се наред сеоског друма бесомучно туку — два деда Мраза. Полиција је брзо одвела оба борца, учесника у новогодишњем вашару, али их је одмах пустила. Јер, до Нове године било је још осам дана и шеф својске полиције „сматрао је да не може да лиши село највеће новогодишње сензације“.

Хартија од дрвета старог 30 милиона година

Једна фабрика хартије у Мелбурну, у Аустралији, израдила је висококвалитетни папир од дрвета ископаног из земље и старог 30 милиона година.

Као сировина за папир послужила су стабла једне врсте бора који је на аустралијском континенту давно већ изумро и данас се само, као ретко и усамљено дрво, може наћи на острву Тасманији и на Новом Зеланду. Прастаро

дрвеће било је недавно нађено на 20 метара дубине у наслатама мрког угља у држави Викторија. Оно је било тако добро очувано да су га послали на испитивање у једну лабораторију.

За аустралијске научнике права је загонетка како су ова стабла, која потичу из геолошког периода миоцена, одошла свим хемијским и физичким утицајима, док се сва остала околна вегетација претворила у мрки угљак. Остаци других стабала и грана из овог налазишта угља, чији су се облици још могли препознати, распали су се чим су дошли у додир с ваздухом.

Ископана стабла подсећају својом спољашношћу на добро осушено тиково дрво јер су као и тиковина тамна, тврда и тешко се тестеришу. Њихово влакнасто ткиво под микроскопом се не разликује од младог дрвета. Хемијска анализа је показала да ископана стабла имају висок проценат целулозе. Према мишљењу стручњака ова древна стабла могу се употребити за многе производе, као на пример за израду целофана и експлозива. Папир начињен од њихових влакана не може се разликовати од данашњег папира.

ПРОПУСТ САВЕЗНИЧКИХ ОБАВЕШТАЈАЦА

После две узастопне победе над немачким линијама савезничке трупе нашле су се почетком 1945. године пред готово непрестивом препреком — широким Рајном. Више савезничких покушаја да оружјем издејствују прелазак нису се завршили успехом. Падобранци избачени из авиона покушали су да образују мостобрану на

ЈЕДАН ТУНЕЛ ОД ДВА КИЛОМЕТРА, О КОМЕ САВЕЗНИЧКИ ОБАВЕШТАЈЦИ НИСУ ИМАЛИ ПОЈМА, И НЕОШТЕЋЕНА ЖЕЛЕЗНИЧКА ПРУГА У ЊЕМУ НАЛАЗИЛИ СУ СЕ ЗА ВРЕМЕ РАТА ИСПОД РАЈНЕ. ТУНЕЛ ЈЕ ТЕК 1947. ГОДИНЕ ОТКРИО ЈЕДАН ФРАНЦУСКИ ПУКОВНИК.

немачкој страни реке али је све окончано поразима у којима је изгинуло више хиљада савезничких војника.

Када је већ изгледало да ће све операције пред том природном препреком застати, један амерички тенк нашао се испред потпуно нетакнутог моста код Ремагена.

Тенк је успео да пређе преко моста а за њим је похрлила и америчка пешадија праћена моторизованим јединицама и артиљеријом. С друге стране реке образован је снажан мостобран. Немци су били запрепаћени. Када је Хитлер сазнао за овај догађај који је скратио рат за неколико недеља и уштедео са везницима хиљаде жртава, наредио је да се официр који није срушио мост код Ремагена — стреља.

Немачка врховна команда је бацила на савезнички мостобран најбоље трупе потпомагнуте авијацијом и тенковима. После огорчених бојева Немци су одбачени и пут за Берлин је био отворен.

Док су се око мостобрана на Рајни водиле огорчене борбе савезници нису имали појма да се само четири километра узводно од Ремагена, код Сен Гоара, налази два километра дугачак тунел испод Рајне који с друге стране реке излази код Сен Горхаузена. Тајанствени прелаз који је био под савезницима, мада то нису знали, био је изграђен још пре рата за потребе рудника олова, цинка и сребра у Велику и био је повезан са многим подземним окнима, галеријама и ходницима. На 180 километара испод Рајне налазило се на пруги 60 неоштећених трактора и више стотина вагона. Тунел је био широк три, а висок два и по метра и њиме је могло за неколико минута да прође 300 војника са лаким аутоматским наоружањем за два сата више батерија топова а за 24 сата цела једна ударна бригада.

Немци су добро знали за овај тунел који је могао да одлучи о судбини рата или у најмању руку да га скрати за неколико недеља. Одредили су пред своје повлачење елитну групу од девет минера и два официра који су имали да га дигну у ваздух у његовом приобалном појасу. Међутим, уместо да униште тунел ови људи су после рата нађени мртви, раскомадани експлозивом који су сами поставили. Прерана експлозија спречила их је да униште драгоцени тунел.

За тајанствени тунел код Сен Гоара савезнички обавештајци нису знали све до 1947. године. Тек тада га је открио француски пуковник Анри Лапорт, командант тог дела Француске окупационе зоне у Немачкој.]

СВЕТСКИ ТЕЛЕВИЗИЈСКИ ФЕСТИВАЛ У ЛОНДОНУ

Фестивал светске телевизије који је отворен у Лондону крајем новембра организовао је британски тромесечни часопис „Контраст“. Сврха фестивала је подстицање на повећање нивоа телевизијских емисија као и привлачење што већег броја гледалаца.

Фестивал то покушава да постигне сакупљањем на једном месту најбољих савремених продукција. Досад су телевизијске филмове и магнетоскопске траке пријавиле за приказивање организације из 35 земаља а очекује се још појава и већег броја.

Програми на фестивалу имају и оригиналне продукције: компаније Н. Б. С. филма „Мартин“ од Педија Чајковог из Америке; шведски балет према Ибзену „Госпођи са мора“, руску драму „Три часа на путу“ о завејаном возу на путу за Сибир; прослављену кинематографску истиниту студију националног филмског савета Канаде „Усамљени дечак“ Пола Енке; „Метаморфозу“, адаптацију Кафке из Венеције; један експерименталан музички програм телевизијске станице у Сингапуру; један сјајни забавни програм из Чехословачке „Изгуб

љена ревија“; француски прилог „Сви они који падају“, први позоришни комад од Се мјуела Бекета који ће бити приказан преко телевизије; један ролезијски просветни програм „Истрага“ који ће изводити искључиво Африканци; изванредну неинсценирану репортажу у којој једна пољска екипа сниматеља обухвата све аспекте једног стварног злочина и најзад чувену француску емисију, снимљену на лицу места, о пењању уз јужну страну планине Л'Егиј ди Миди.

У трагању за материјалом организатори су раширили своју мрежу прикупљања. У ствари, програми, са било којом темом, ма које категорије и које земље, треба да одговарају приказивању без обзира на њихов формат. Приликом одабирања, гледало се на висок квалитет и где год је било могуће на аутентични локални дух.

Аранжмани техничког приказа су од нарочите важности а различити стандарди при телевизијском емитовању представљају мучан фактор и заиста су веома велика препрека међународној комуникацији уопште.

Мало смећа

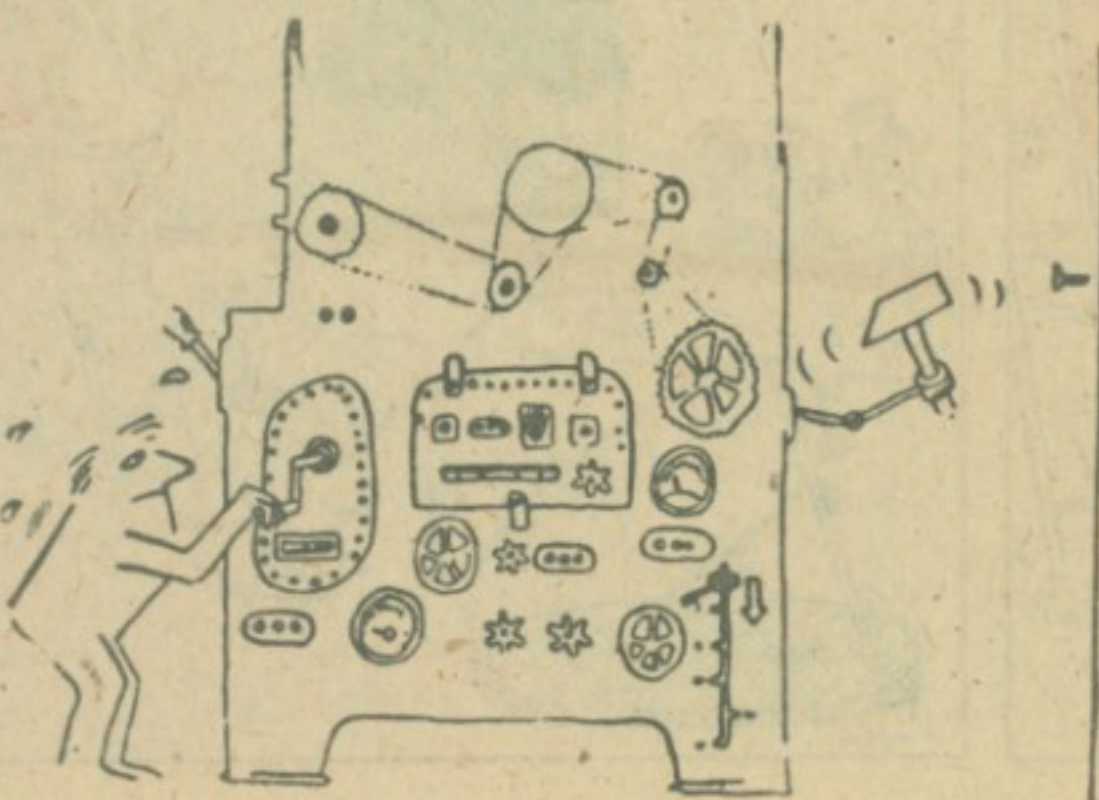
У ТРАЖЕЊУ ЕГЗОТИКЕ

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

ИСТОРИЈА

РАДИЈА

БЕЗ РЕЧИ

ЕСКИМИ БЕЗ КИЈАВИЦЕ

Сваке године, у време када се јесећи мантили замењују зимским капама, а жива у термометру падне на нулу, појави се негде у свету неки истраживач и понесито изјави да је најзад он пронашао лек против кијавице. Али, истраживач у белом мантилу није ни први који то тврди, а сигурно неће бити ни последњи.

Још у првом веку препоручивао је Плиније млађи, Римљанин по рођењу и дијалогистичар по занимању, „длакаву њушку једног миша пољубити“ као једино средство против кијавице.

Отада па све до данас наука упорно и неуморно тражи лек против кијавице. Многи верују у стару пословицу која каже: „Ако лечиш кијавицу она траје две седмице, а ако је не лечиш траје 15 дана“.

Једна екипа одабраних енглеских медицинских стручњака 26 година ради искључиво на решавању проблема лечења кијавице јер ова болест, иако на изглед безазлена и безопасна, наноси највећу штету светској привреди. Мада лек још није пронађен, о овој најраширенијој и најчешћој болести прикупљени су драгоцени подаци. Зна се, на пример, да вирус који изазива кијавицу не може да се одржи на хладноћи нијој од минус 45 степени, да Ескимци веома ретко оболевају од кијавице, да од ње неупоредиво мање страдају радници у пиварама који раде у подрумима на температури између 0 и 8 степени, него службеници тих истих пивара.

Многи домаћи и народни лекови против кијавице вековима су се очували. У Финској, на пример, чим човек осети први наговештај кијавице, он одлази у најближу сауну где се добро разгреје, а затим онако наг трчи и ваља се по снегу. Некада су у америчкој савезној држави Масачусетсу колонисти лечили кијавицу на тај начин што су нос испирали морском водом, а на Дивљем западу каубоји су удисали мирис свеже мајчине душице коју би изгњечили међу прстима. У Северној Ирској против кијавице се пије врела добро зашећерена мала ћеница, а у континенталној Европи припадници старијих генерација сећају се да им је на први знак кијавице лепљена на груди облога од слачице. Бол који је пратио скидање облоге-фластера, сматран је саставним делом лечења. Домаћи рецепти обухватају и мокру вунуену чарапу око врата и парење ногу у води којој је додата сланина. Пилоти препоручују летење на висини од преко 6.000 метара. Витамин Ц, антигипин или лимунов и поморанџин сок и мед — препоручиће вам лекар.

У најомиљенија средства за борбу против назеба и кијавице спада алкохол у сваком облику. Амерички лекар Вилијам Ослер има један рецепт који један део његових пацијената одушевљено прихвата. Он им саветује следеће: „Окачи шешир на креветску таблу, седи у кревету и пиј виски све док не видиш два шешира“.

Рецепт доктора Ослера испричали смо као шалу. Јер, готово сви лекари изјашњавају се против алкохола као лека од кијавице.

ДА НЕ ПРОПАДНЕ ЛОВ

Француз Албер Пјер, кад је недавно ловио покрај реке Вевер са своја два сестера, убио је једног фазана и овај је пао у реку. Како пси нису хтели да га донеду јер је вода била исувише хладна, Албер је сам скочио у воду, ухватио фазана, ставио га међу зубе и изнео на обалу.

ШАРЕНИ УГАО

Углавном пустиња

Земљиште краљевине Јордан је 95% пустиња. Од 1,636.000 становника 50.000 су номади а 120.000 полуномади, али их већина живи под шаторима. Од стоке гаје овце, козе и камиле.

»СКИЈАЊЕ« НА СУВОМ

У Аустралији, сиромашној школу „скијања на сувом“. Учитељи ове школе већ су одржали 5.000 часова.

НАИШАО НА СЕСТРУ

Приликом ноћне провале је дан лопов из Хамбурга је у Минхбергу украо две штедне књижице. Када је сутрадан у штедионици хтео са једне књижице да подигне 300 немачких марака представио се као син власнице књижице. Девојка на шалтеру га је погледала, насмешила се и рекла: „Па онда сте ви мој брат“ — и одмах обавестила полицију која је запрепаштеног лопова одвела где треба.

Свега...

Према попису од 1960. године у Сједињеним Америчким Државама живи и 523.000 Индијанаца. Рачуна се да је њих почетком седамнаестог века, када су бели људи почели да се насељавају у Америци, било између 800.000 и 1.000.000. Најмање Индијанаца је било крајем прошлог века — око 380.000.

Он је открио

Голфску струју открио је Понс де Леон 1513. године.

Утврђено

Утврђено је да жена спорје реагује при војњи кола од мушкарца. Исто тако је познато да се реакције не умањују са годинама — све до шездесете када настаје опадање. Кофеин уопште не утиче на реакције док их алкохол, одмах после узимања, убрзава али их касније успорава. Никаквим вежбама се не може изострити реаговање.

Можда најстарији

Бушмани из Јужне Африке нису пореклом црнци већ Монголи. И њихова кожа далеко је сличнија кожи Монгола него црнца. Сматра се да су дошли из Азије пре неколико хиљада година. Јако су мршави и веома малог раста. Верује се да су најстарији становници Јужне Африке. Данас у главној живје око пустиње Калахари.

Дечји конкурс

Застава Аљаске изабрана је на дечјем конкурс 1927. године. Награду је добио Бен Бенсон који је тада имао само 13 година.

Можда је тако

Неке ајкуле могу да живе два сата ван воде, али велика или бела ајкула највише пола сата.

Као торпедо

Први човек који је препливао Ламанш био је капетан Метју Веб (25. августа 1875. године). Отада је око 800 њих покушавало да га преплива али је само 118 успело. Први човек који је препливао канал не излазећи на површину, помоћу апарата за подводно пливање, био је један Американец који је остварио овај подухват 11. јула 1962. године.

Огромна машина

Највећа покретна машина, висока око 70 метара, налази се у једном руднику угља у држави Кентаки, у Сједињеним Државама. Покрећу је 52 електрична мотора који троше толико електричне струје да би могло да се осветли неко место са 15.000 становника. У току дана машина може да пренесе око 100.000 кубних метара материјала и да ископа око 14.000 тона угља.

Кућна мушица

Кућна мушица лети брзином од око 8 км на сат у кући а нешто брже напољу.

Једна статистика

Од 41 милион емиграната који су стигли у Сједињене Државе од 1820. године досада — највише их је из Немачке: 6,5 милиона. Италија је на другом месту са око 5 милиона, Ирска са 4,7 милиона. Остали народи су заступљени далеко мањим бројем.

Златна рукавица

Организатор и иницијатор борбе аматера за златну рукавицу био је амерички лист „Дејли њус“ 1927. године. Прва такмичења су се одржавала у Њујорку а затим у Чикагу док се касније нису проширила широм света.

Врана и гавран

Врло је тешко разликовати врану од гаврана. Али ипак се може: гавран има нешто дуже и шиљатије перје на грлу него врана.

Италијани и Кремљ

Грађење Кремља по жељи Ивана III који је владао од 1462. до 1505. године — почела су два Италијана: Марон и Пиетро Антонио. Од 40 грађевина колико их Кремљ има они су изградиле две.

Велики проблем

Велики проблем за астронауте је бријање. Жилети наравно не долазе у обзир јер услед подрхтавања космичког брода астронаут би могао да се озледи. Ни бријање електричним апаратом није погодно јер би случајна варница из апарата могла да изазове пожар. А поред свега поставља се и питање — шта да ради са длачицама после бријања.

Топови и храна

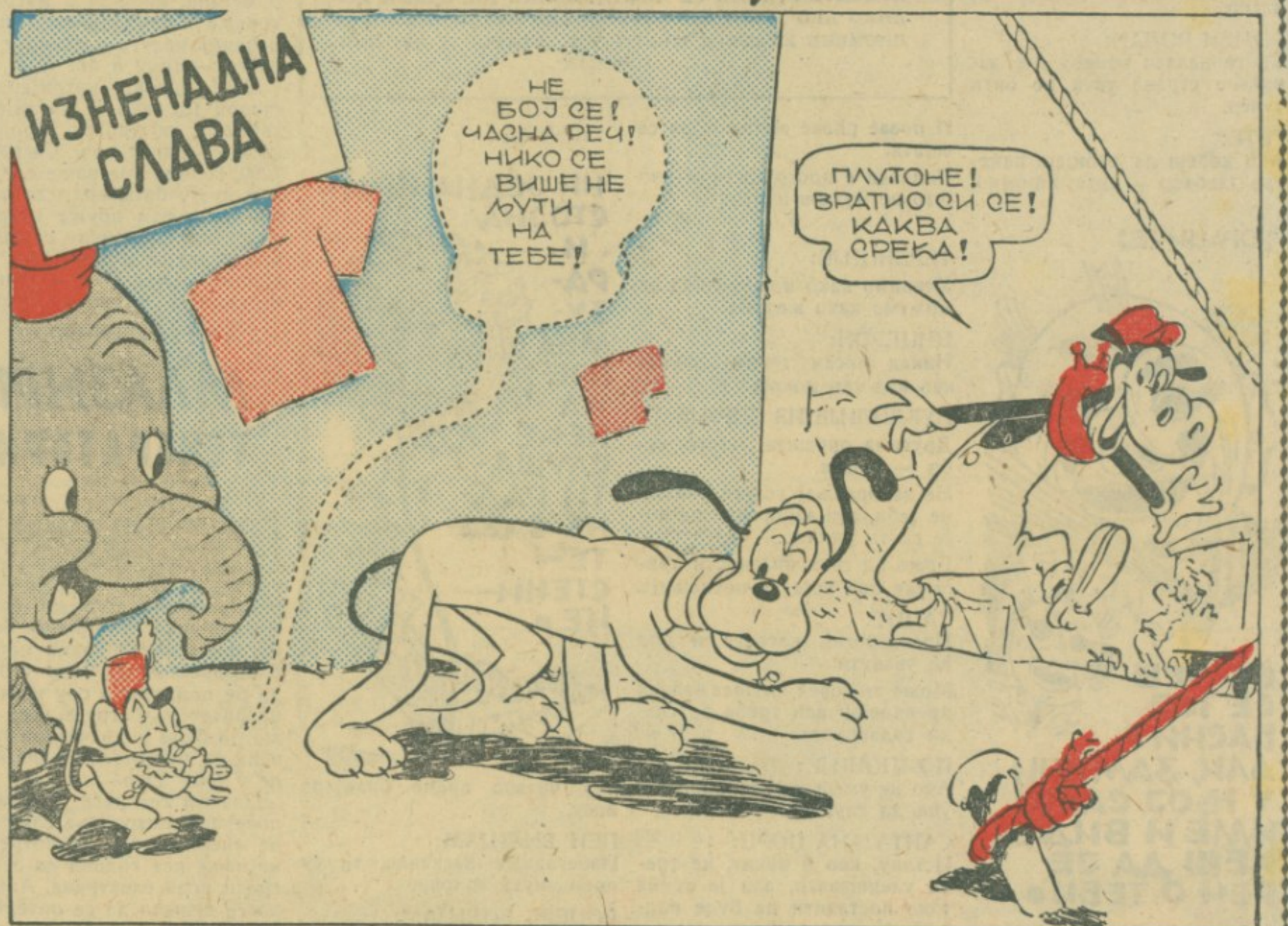
За време II светског рата Американци су слали својим одсеченим јединицама храну, лекове и муницију — помоћу топова. Специјална врста зрна која су експлодирала при додиру са земљом изабавала су садржину која није трепала неки већи квар.

Просечно попије

Сваки Американец просечно попије дневно око 3,5 шољице кафе и попуши око 11 цигарета. То би отприлике значило да се дневно попије око 429 милиона шољица кафе, док се број попушених цигарета пење на милијарду и 36 милиона.

ПЛУТОН У ЦИРКУСУ

МОРЕПЛОВЦИ БРОНЗАНОГ ДОБА

Рт Хелидонија, омиљено место за подводне шетње искусних гњурца, постао је сведок необичног открића. Ту, на обалама Турске, пре неколико година било је на дну мора откривено много бакарних полуца. Археолози су утврдили да су полуца доспеле овамо још у бронзано доба. Али, како су се оне нашле на дну мора, могло се само нагађати.

Трагања су настављена и, најзад, недавно су са успехом завршена. Недалеко од рта, на дубини од 27 метара, гњурци су наишли на остатке једног непознатог брода. Његов капетан, вероватно покушавајући да за време буре или ноћне таме проведе брод кроз уску мореуз између стеновите обале и малог острва, изгубио је, очигледно, оријентацију. Каменито дно покривено само танким слојем песка и јака водена струја која спречава стварање муља, узрок су што се потонули брод није у целости сачувао. Због тога су за науку остали сачувани само делови дасака. Али стрпљивим радом научници су успели да у анатној мери реконструју изглед и димензије брода.

Дужина брода износила је 9 метара, ширина 2 метра, а тонажа — судећи по тежини нађених полуца и каменог баласта — тону и по.

Овај дрвени „патријарх“ у ствари је, како је касније утврђено, најстарији брод за који се данас зна. Саграђен 1200. године пре наше ере, тј. при крају бронзаног доба, овај брод нам пружа извесну представу о степену развика бродоградње и трговине тог времена. Његов сопственик, несумњиво трговац бакром,

бронзом и оловом имао је велико искуство у превозињу бакарних полуца. Наиме, да полуца за време буре не би ударале о бокове бродина, он их је слагао на „јастук“ од гранчица и грана.

Поред полуца, међу остацима брода, нађене су лопате, мотике, оружје и разни предмети за кућну употребу. Сачували су се чак и остаци последњег обода бродске посаде: кошнице од маслина, рибе и пилеће кости.

Сопственик брода трговао је бакром не само на велико, већ и на мало. Неке полуце биле су изрезане на мале делове, а у капетановој „кајити“, на крми, нађене су три гарнитуре тегова. Ти мањи и већи тегови били су израђени, углавном, од гвоздене руде, при чему је једна од њих, судећи по свему, египатског порекла. Та египатска „гарнитура“ састојала се из јајастих тегова и „тегића“ од којих је најмањи, од 9,3 грама, одговарао египатској мери „кедет“. У капетановој кабини нађени су и други, ништа мање занимљиви предмети као, на пример, три талисмана: из ка

мена изрезане свете бубе које су Египћанима служиле и као амајлије и као украс. Биле су ту и разне алатке: мали бронзани наковањ и камени чекић који су у бронзано доба служили за обраду метала. Научници нису успели да одгонетну само једно: из које су земље брод и његов сопственик.

АФОРИЗМИ РАЗНИХ ЕПОХА

МИГВЕЛ СЕРВАНТЕС:

Ко је био добар пушконоша, умеће да буде и добар губернатор.

РОМЕН РОЛАН:

Ко се налази између две зарађене стране увек ће бити тучен.

ГЕТЕ:

Ако хоћеш да добијеш паметан одговор — питај паметно.

ХОРАЦИЈЕ:

СМЕЈЕШ СЕ ТОЈ БАСНИ? АЛИ, ЗАМЕНИ У ЊОЈ САМО ИМЕ И ВИДЕЌЕШ ДА ЈЕ РЕЧ О ТЕБИ.

Свако слуша само оно што и разуме.

Да би се схватило да је небо свуда плаво не треба путовати око света.

ПИНДАР:

Повољна прилика не чека дуго.

СЕНЕКА:

Ако хоћеш да живиш за себе, живи за друге.

ФРАНКЛИН БЕНЏАМИН:

МАЧКА У РУКАВИЦАМА НЕЋЕ ЛОВИТИ МИШЕВЕ.

ШО:

Кажу да је љубав слепа али ја сам срео многе заљубљене, који су у својим лепотицама видели двоструко више но што сам ја могао да видим. Неповерење — мудрост лукава.

Ако некад, јурећи за срећом, нађете ту срећу, ви ћете слично старици која тражи своје наочари, открити да вам је

ВРИТКА ПОСЛОВИЦА, ОШТРОУМНИ АФОРИЗАМ, КРИЛАТИЦА КОЈА СЕ ПАМТИ: СВАКИ НАРОД, МА КОЛИКО БИО МАЛИ, ИМА У РИЗНИЦИ СВОЈЕ УСМЕНЕ И ПИСМЕНЕ КУЛТУРЕ МНОГО ТОГ „СТАРОГ И УВОЈНОГ ОРУЖЈА“.

И после рђаве жетве мора се сејати. Поднеси с достојанством оно што не можеш изменити.

ТЕРЕНЦИЈЕ:

Учинио како можемо кад не можемо како желимо.

ЦИЦЕРОН:

Никад нисам толико заузет као кад сам докоп.

ПУБЛИЛИЈЕ ИЗ СИРИЈЕ:

Другима опраштај много, себи — ништа.

Не заборављај услуге учињене теби, али заборави оне које си ти учињено.

Брже од свих опасности пристигне она која се потцењује.

ТАЦИТ:

Пренебрегни клевету и она ће увенути.

Може се човек одушевљавати древношћу али треба да следи садашњост.

ПОМПОНИЈЕ:

Ако не умеш да говориш, научи да слушаш.

САНТАЈАНА ЦОРЏ:

Истину, као и накит, не треба улепшавати, али је треба тако поставити да буде видљива и у погодној светлости.

ФРАНКЛИН БЕНЏАМИН:

Ако хоћеш да продужиш свој живот, скрати своју трезву.

Опери свој прст пре но што њиме покажеш на моје мрље.

Одсутни су увек криви; присутни увек имају могућност да се оправдају.

ЦЕФЕРСОН ТОМАС:

Ако си разгневиен изброј до десет пре него што проговориш; ако си јако разгневиен — број до сто.

БЕКОН РОЏЕР:

Могућност да се украде чини лопова.

СТИВЕНСОН РОБЕРТ:

Најгрубља лаж често се изражава ћутањем.

ФИЛДИНГ ХЕНРИ:

Један песник је казао да љубав подсећа на ветар. Други — да подсећа на море. Трећи — да подсећа на ветроказом. Четврти — с лутајућим огњем. Једном речи, она је слична свему на свету и ни на шта не личи.

ШО:

Кажу да је љубав слепа али ја сам срео многе заљубљене, који су у својим лепотицама видели двоструко више но што сам ја могао да видим. Неповерење — мудрост лукава.

Ако некад, јурећи за срећом, нађете ту срећу, ви ћете слично старици која тражи своје наочари, открити да вам је

ХАБЕРД:

НИ ЈЕДНА ПРИСТОЈНА И РАЗУМНА ПЛА НЕЋЕ СЛУШАТИ РАДНЕ САВЕТЕ — СТИНИЦЕ.

она читаво време била на носу.

ПЕН ВИЛИЈАМ:

Избегавајте ласкавце, то су преоденути ловци.

РОЏЕРС ВИЛИЈАМ:

Живите тако да вас не буде стид да домаћег папагаја продате највећој сплеткашици у граду.

ВАН ДАЈК АНТОН:

Боље је направити хиљаду погрешака и претрпети хиљаду пораза но једном победи с бојног поља.

ИНГЕРСОН РАЉФ:

Боље је заслужити и не добити, него добити а не заслужити.

МАРК ТВЕН:

ПОКУШАЈМО ДА ЖИВИМО ТАКО ДА У ЧАСУ НАШЕ СМРТИ ЗБОГ ЊЕ ПОЖАЛИ ЧАК И ОНАЈ КОЈИ ПРАВИ МРТВАЧКЕ САНДУКЕ.

МЛАЗНИ ГЕНЕРАТОРИ

Осветљење се у многим становима пали — у исти час. Обично се у то време кува чај или кафа. Потрошња електричне енергије за минут-два повећава се и достиже максимум. Велики електрични генератори у електранама морају благовремено да буду у раду да би подмирили ову изненадну потрошњу струје, која може да буде и до четири пута већа од минималне и нормалне у току дана.

Планом се увек предвиђа повећање потрошње електричне енергије али је потребно најмање пет година да се сагради нова електрана. Али та ко се дешава да се оптерећење преко мере повећа и струје баш тада нестане.

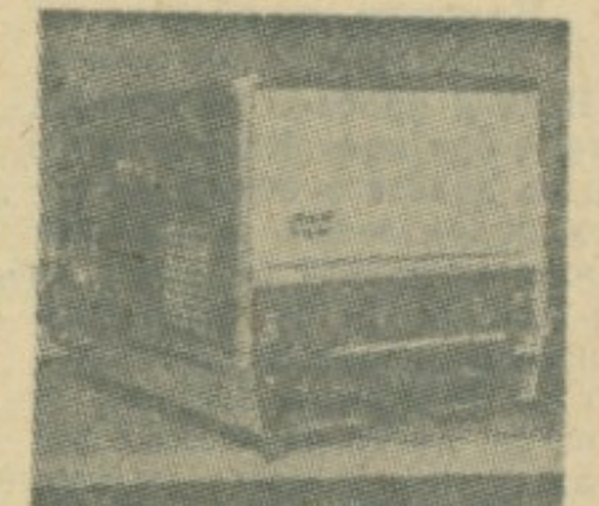
У Британији су инжењери донекале доскочили овој незгоди: конструисали су електроагрегате са авиоиским млазним моторима који се уграђују у велике путничке млазњаке. Неколико млазних мотора — засад само шест — споји се тако да њихови млазеви га сова покреху турбину великог електричног генератора који даје 150.000 киловата. Кад ради само један мотор — даје 15.000 киловата. За подмиривање максималног оптерећења довољан је само један агрегат ове врсте.

Електрана са млазним моторима може да се сагради за свега две године. За термичку атомску електрану потребно је, као што смо рекли, најмање пет година. Овакве електране су јевтиније: издаци по једном киловату износе око 17 фунти, односно половину цене из нових ефикасних електрана.

Гориво, једна врста петролеума, које троше млазни мотори није јевтино, али је ипак електрична струја произведена на тај начин за три четвртине јевтинија од струје произведене у старим електранама које су у употреби само ради подмиривања у случају преоптерећења. Оно што је најважније, млазни генератори су скоро работи: машинске ове врсте стављају се у рад за два минута — аутоматски.

Са свих страна ЗА СЕДМ СЕКУНДА

Машине за фото-копирање се све више усавршавају и руковање њима постаје све једноставније. У том погледу највише су постигли извесни амерички стручњаци који су направили потпуно аутоматизовану машину из које се за 7 секунди добије тражени документ, и то само уз једноставни притисак на дугме.

Прво се лист папира на магнетише а затим пигментира. У самој машини је и „магазин“ са 250 листова, и чим једна фотографија буде готова други лист аутоматски склизне на његово место.

Машина је нарочито погодна за штампање разних формулара.

САВЕТОВАЛИШТЕ ЗА ПОКЛОНЕ

У Паризу у робној кући Бон Марше постоји већ три недеље електронски мозак коме се обраћају купци који желе да направе поклоне за празник. Досад је мозак у току дана давао просечно по 600 одговора.

Потребно је да се испуни упитник односно да се одговори на следећа питања: године и пол особе којој се намењује поклон, степен сродности или пријатељства које везује и сума која жели да се потроши.

Апарат даје одговоре за 8000 разних артикала који се могу поклонити у разним ситуацијама.

Досада је из „мозга“ изашло највише листа за поклоне у вредности између 25 и 50 нових франака који су намењени женама између 20 и 30 година.

»САНЕК« СА МОТОРОМ

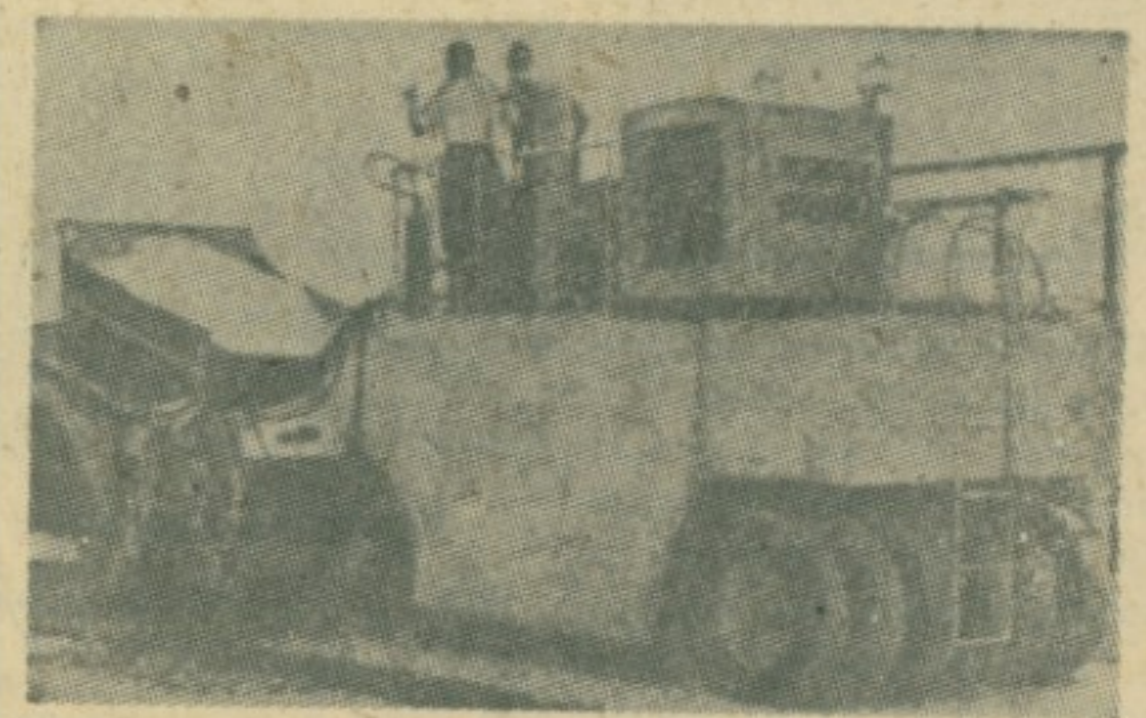
У Канади је направљен снежни скутер који се састоји од једног мотора, две скије, „гусеница“, седишта за две особе и заштитног пластичног заклона. Достиже брзину и од 35 км на час на снежним падинама.

Правац вођење је осигуран помоћу класичног волана за који су учвршћене кочнице и ручни брзинометар.

И ВАЉАК И КАМИОН

У Америци је направљено возило — нека врста ваљка-камиона од 17 тона, којим управља само један човек. У машини се праве и излазе, брзином од 6,5 километара на час, траке широке око 4 метара, од мешавине асфалта и камена које се одмах постављају по друму.

За недељу дана овај ваљак-камион направи 144 км пута, за шта би иначе било потребно бар месец дана рада најмање три екипе радника.

ЗАПИСИ

из старих времена

Петар Толстој, чукундед великог писца Лава Толстоја, са осталим руским младићима похађао је поморску школу Марка Мартиновића у Перасту. Приликом свог боравка на приморју упознао се с Дубровчанином Савом Владисавићем. Доцније када је био наименован за руског посланика у Цариграду Савине услуге су му биле драгоцене јер је овај као трговац имао врло разгранате везе, и постао поверљиви агент руског посланства. Уживао је зато разне повластице у својим трговачким пословима који су обављани од Јадрана преко Цариграда све до Москве. Ту га је упознао и цар Петар Велики, па је Сава ступио у дипломатску руску службу, постао гроф с титулом „Рагузински“ и царев саветник у балканским питањима. Водио је преговоре и са

Светом столицом и с Дубровачком Републиком. Рагузински се највише прославио за време Петрове на следнице Катарине I када је био упућен у својству изванредног амбасадора Русије на двор „небеског цара“ у Кини. Није то био први случај да Русију заступа у Кини један човек са словенског југа. Још за време оца Петра Великог из Москве је упућен у Кину тумач Никола Спафар, пореклом Цинцарин из Пољардара. Овог „руског“ посланика дочекали су у Кини „Кинези“, у ствари језуити-Французи. Сава Рагузински извршио је своју мисију, пуно великих опасности, са изванредним успехом.

Отприлике из истог круга из кога је изашао Сава Владисавић јавио се у Русији и Михаило Милорадовић, Новљанин, пореклом из Житоми-

слића у Херцеговини. Заједно с Михаилом ступили су у службу руског цара и његова браћа Гаврило и Александар. Михаило је постао саветник и експерт цара Петра за балканска питања, а касније је био царев емисар? Развој догађаја у северном рату упутио је Петрову пажњу према југу. Шведски краљ, побеђен код Полтаве, успео је да пребегне у Турску и да почне ровање против Петра Великог. У очекивању новог ратног заплета с Турском, Петар је створио везе с Румунима и покушавао да их успостави и с Бугарима и Србима. Од стране Срба долазили су изасланици и то из Угарске и из Турске. Још у мају 1710. године дошао је у Москву „стотник“ капетан Богдан Поповић с писмом двојице српских пуковника: Ивана Текелије и једног његовог друга из Арада — које је гласило: „О, најблагочестивији цару, прекрасно слајуће сунце правде, милостивим оком погледај на нас убоге, и твојим царским мислима помисли о нашој отеческој српској земљи, пре многих година подјармљеној од неверника, нарочито онда када ћеш подигнути твоју крсташку десницу против њих, и немој да заборавиш да и нас, најмање, позовеш и помилујеш, нека се и ми потрудимо у служби за свога Цара.“

Нови руско-турски рат почео је 1711. и по Русе се неповољно свршио на реци Пруту. Према плану Петра Великог, на чему су јамачно радили Сава Рагузински, Михаило Милорадовић и други Срби, требало је побунити хришћанске поданике султана, а нарочито Црногорце владике Данила (познатог из Његошевог „Горског вијенца“). Милорадовић је дошао у Црну Гору. О томе казује „Летопис Црногорски“: „Вашето 1711. дође с граматом од Москве од цара Петра Михаило Милорадовић ва Чернују Гору ка владци Данилу и Црногорцима за велико зло манастирско и

НАШИ ПРЕЦИ У РАТОВИМА ПЕТРА ВЕЛИКОГ. ДУБРОВЧАНИН КАО РУСКИ АМБАСАДОР НА ДВОРУ „НЕБЕСКОГ ЦАРА“ У КИНИ

црногорско који почеше војевати на турске градове“.

У царској повељи коју је том приликом Милорадовић давао Црногорцима позивале су се на рат против Турчина све „благородне особе“ (црногорске). Проглас је упућен и „свим народима који обожавају разпетог Христа бога нашега“. Интересантно је да се ова повеља изрично односила на хришћане „грчке и римске вере“. У њој су се помијале велике ратне заслуге Црногораца и то чак „од ратова Александра Македонског“, пошто су неки тадашњи писци држали да су у војсци Александровој узели учешћа и Илири, тј. Словени. Петар ово чак директно приписује Црногорцима да би их што више осокружио. Помињу се у овој повељи, која је као и сва ондашња слична акта била написана слабо разумљивим језиком, и црногорски подвизи из времена Скендербега.

Међутим, сигурно се уз то водила и усмена агитација, а дељени су и разноврсни поклони, па и дукати. Све ово наилазило је на симпатије Црногораца тако да је октобра 1711. цар добио одговор из Црне Горе од „војвода, кнежева и осталих живљих у пределима сетским и црногорским“ да се Црногорци радо одазивају царевом позиву.

Следеће године почеле су борбе између Црногораца и Турака, али после првих црногорских успеха, Турци прегазише Црну Гору. Владика и многи други угледни Црногорци били су приморани да пређу на млетачку земљиште, али везе с руским царем нису прекинуте.

У Русији се налазио владичин изасланик архиепископ Максим а 1716. дошао је и сам владика. Царева намера су на Балкану пропале, а он се више и бавио на другој страни, тако да су се Црногорци морали задовољити на име одштете: поклоницима у новцу, црквеном оделу, и

конама, црквеном посуђу и књигама.

Цетињском манастиру било је дозвољено да шаље у Русију калуђере и искушеника да прикупљају прилоге, мада је у повељама Црногорцима често наглашавано како се Русија налази у тешком ратном заплету, па према томе у веома неповољној финансијској ситуацији. Тек по завршетку северног рата, у коме су учествовали и неки одлични поморци Југословени, допринеши тиме руској победи, Црногорцима је стављена у изглед обилатија помоћ која је у више махова заиста из Русије и стижала.

За време Петрове берке царице Јелисавете, долазио је у Петроград владика Василије, који је царици посветио своју историју Црне Горе. Поред владике у Русију је дошао и „гроф“ Подгорички са неколико људи, али план о великој сеоби Црногораца у Русију није се могао остварити.

Михаило Милорадовић је још пре катастрофе напустио Црну Гору да би радио у Русији, и то Украјини, где је добио пуковнију у Гађачу, и велико имање.

За време Петра Великог било је неколико мањих сеоба Срба из Аустрије и Турске у Русију. Пуковници Кегић и Тански, с њиховим официрима и војницима примијенили су у Кијевској губернији. Влашки пуковник Гиња, четири коњичка капетана, један поручник, 9 других официра, 2 српска капетана и 148 српских војника насељени су у Азовској губернији. За живот и „комјентације“, тј. задовољење, дарована је сваком пуковнику по паланка или велико село, а другим официрима по неколико кућа. За њихове домаћу луку дат им је новац и жито, а уз то, као што каже тадашњи документ, „јављена им је царска воља да ће им се дати земља на којој они могу да насеље људе из својих крајева и од тих људи могу да имају у мирно време корист, а у ратно биће им ко манданти“.

Изгледа да већих сеоба није било све до времена царице Јелисавете кад је заиста пресељено више хиљада Срба из Војводине под вођством Прерадовића, Шевића и Хорвата.

НОВОСТИ

ЗА ФОТО-АМАТЕРЕ

За аутомобилисте који су истовремено и фото-аматери у Немачкој је направљен један сталак назван „нога-ауто-камера“ по моћу кога може да се у чарсти камера за унутрашњи или спољашњу страну аутомобила.

Пластичне „вантузе“ на принципу вакуума омогућавају да се камера тешка и до 30 килограма одржи на стаклу или на свакој другој глаткој површини.

И ПЕРЕ И БОЈИ

Једна британска компанија направила је машину у којој се рубље може не само опрати већ и обојити. Ове две „операције“ се врше једна за другом, такр да се рубље не мора вадити нити машина заустављати.

Ма каква боја била употребљена испирање хладном водом у машини је потпуно — испраће се сви непожељни трагови.

Ако се машина употреби само за прање она може да прими и до 3500 килограма рубља.

И ДАЉУ И НОЋУ ИСКОРИШЋЕНО

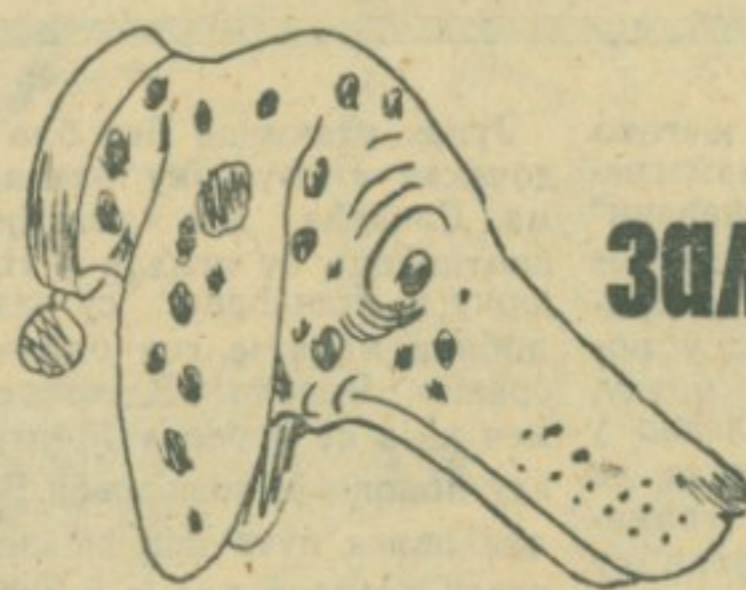
У Паризу се испред градске куће гради највећи паркинг-простор. Два подземна спрата примаће више возила него Јелисејска поља око Етоала.

У овом паркинг-простору налазиће се специјалне службе за прање, подмазивање и снабдевање возила горивом. За то време власници возила могу да се одморе у климатизованим салонима и да обаве бесплатно телефонске разговоре.

Преко дана ће се ту паркирати само возила у пролазу, и то највише пола часа. Ноћу ће услови бити другачији а возила ће морати да се узимају већ одмах ујутру.

ФОТОРАМА

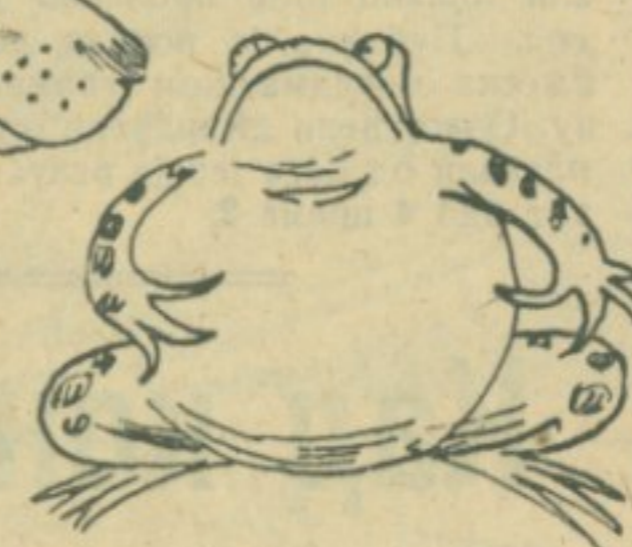
У Паризу се за новогодишње празнике појавио у излозима велики број нових играчака. Између осталих и практичне играчке као што је ова фоторама која се налази у једном ковчежићу где је и мала посуда, изазивач, фиксир, осетљив папир и специјалне четке — намењене младим фото-аматерима. Помоћу ње они могу сасавим сами да обаве све потребне радње — од фотографисања до развијања фотографије. У ковчежићу се налази и одштампано специјално упутство за рад.

И ЖАБИ ЗАЛУПА СРЦЕ

Страх или јако пријатно узбуђење могу код човека да изазову појачано лупање срца; то је уосталом, познато. Али, све до недавно није се знало како се у одговарајућим стањима понашају животиње, мада се претпостављало да су њихове реакције сличне човековим.

Доктор Ото Фриш, кустос природњачког музеја и научни сарадник Зоолошког института универзитета у Дармштаду у Немачкој, предузео је низ опита и истраживања да би утврдио да ли и код жи-

вотиња под утицајем страха или других спољашњих фактора срце мења свој ритам. Код ловачког пса који мирно лежи у соби чак и отварање врата изазива појачано лупање срца. Доктор Фриш то овако објашњава: шум врата обично претходи позиву

Смртносци њре њола бека

Поводом штрајка келнера почетком овог столећа, „Радничке новине“ су донеле статистику смртности у 1905. години, да би доказале како радници у угоститељству најмање живе услед нерегуларног радног времена и нездравих услова за рад.

Из те статистике се види да најдужи век имају свештени-

ци, који су узети за индекс (100). Према том мерилу, код повртарских занимања долази 108 смртних случајева, код пољопривредника 126, рибара 134, столара 148, адвоката 152, машинских радника 160, молера и пекара 172, кројача 189, књиговезаца 210; код радника који раде са бојама, оловом и стаклом 216, код грнчара 313 и код кафанских радника 317.

Најбржи стрелац из револвера у Америци је Томас Лугнем. Помоћу електронског апарата за мерење времена утврђено је да он за 22 десетине секунде извади револвер и наишани. Лугнем заузима један од главних положаја у полицији у Манхатану али још никада није морао да испали убојни метак. Вештину јунака из филмова са Дивљег запада научио је у америчком ваздухопловству.

НИ ТО ИХ НЕ ПЛАШИ

Једна британска фирма изнела је недавно на тржиште страшило за птице. Сваких 15 минута оно испалује по један метак — али проналазак се показао неуспешан. У једном извештају пољопривредних задруга каже се: „птице се врло брзо навикну на пуцњаву и она их уопште не плаши а поготову није у стању да их отера. Међутим, коњи упрегнути у кола на њивама сваки пут се тргну и отимају па их је тешко савладати“.

ЗВУЧНЕ СТРАНИЦЕ — ЈОШ ЈЕДНА НОВИНА

Још један допринос јапанској издавачкој делатности су и књиге које се могу не само читати већ и слушати. „Звучне странице“ придобијају све више читалаца.

Причврштене између листова књига, ове плоче се производе по врло ниској цени а могу се употребити више од сто пута. Направљене су од танког (0.11—1.0 мм) винилхлорид филма.

Плоче се употребљавају да објасне фотографије, мапе, историјске и научне чињенице, али и да репродукују народну музику.

МИЛИЈАРДЕ ЗА ИГРАЧКЕ

За девет дана произведе се у свету 820.000 лутака, односно тачно колико се роди деце у Француској за годину дана. Француска је једна од земаља са највећом производњом играчака и минијатурних механичких децих направа. Сваког месеца произведе се милион малих аутомобила за децу. Сваке године занатлије и фабрике децих играчака направе милион безбедних ватрених оруђа за децу из којих се сваког дана испали 400.000 безбедних метака. Кад би се спојиле шине децих железница које се продају за исто време повезале би Париз са Букурештом а 3.000 коњских снага покреће деције локомотиве и вагоне који би образовали коњвој од Париза до Марсеја.

Сваке године Французи потроше 65 милијарди старих француских франака на играчке које производи 16.000 индустријских радника и хиљаду мањих занатских радница.

И децие играчке имају своју моду: мењају се упоредо са духом времена. Данас се готово и не производе лутке које представљају бебе. Замениле су их дотеране и савремено обучене девојчице. Све више има играчака које су имитација машина и уређаја за домаћинство. Крајем ове године појавиле су се минијатурне кухиње са фрижидерима, машинама за прање и чесмама, који функционишу као прави.

Играчке које подстичу машту на грађење и прављење машина све су бројније. Има их које се састоје и од 300 делова за склапање. Деци се омогућује чак и да састављају мале моторе. Најзад, појавиле су се минијатурне хармонике и гитаре на којима деца могу да опробају свој дар за музику.

ПРИЧА О ГРАМОФОНУ

10. Едисон, који је пронашао камеру за снимање покретних слика као и пројектор (1889) — покушао је 1914. године да произведе и „звучне слике“ на тај начин што је спојио грамофон са пројектором. Успех није постигао, али је његова идеја послужила као основ другима — за звучни филм.

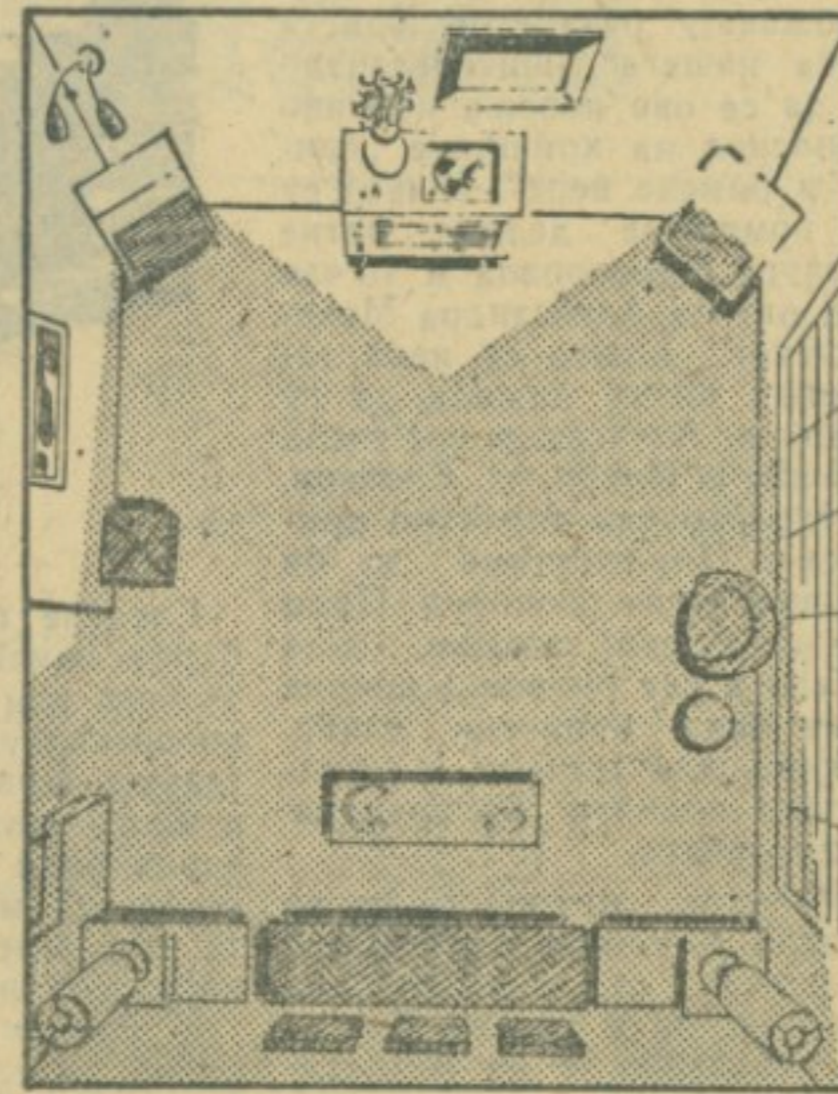
11. Грамофон је значајна направа у свакој радио-станици. Снимају се специјални концерти, драме, песме, звучни ефекти и друго. Касније се то репродукује у оквиру разних програма. Наравно те плоче, такозване професионалне, нешто су веће од обичних плоча за широку примену.

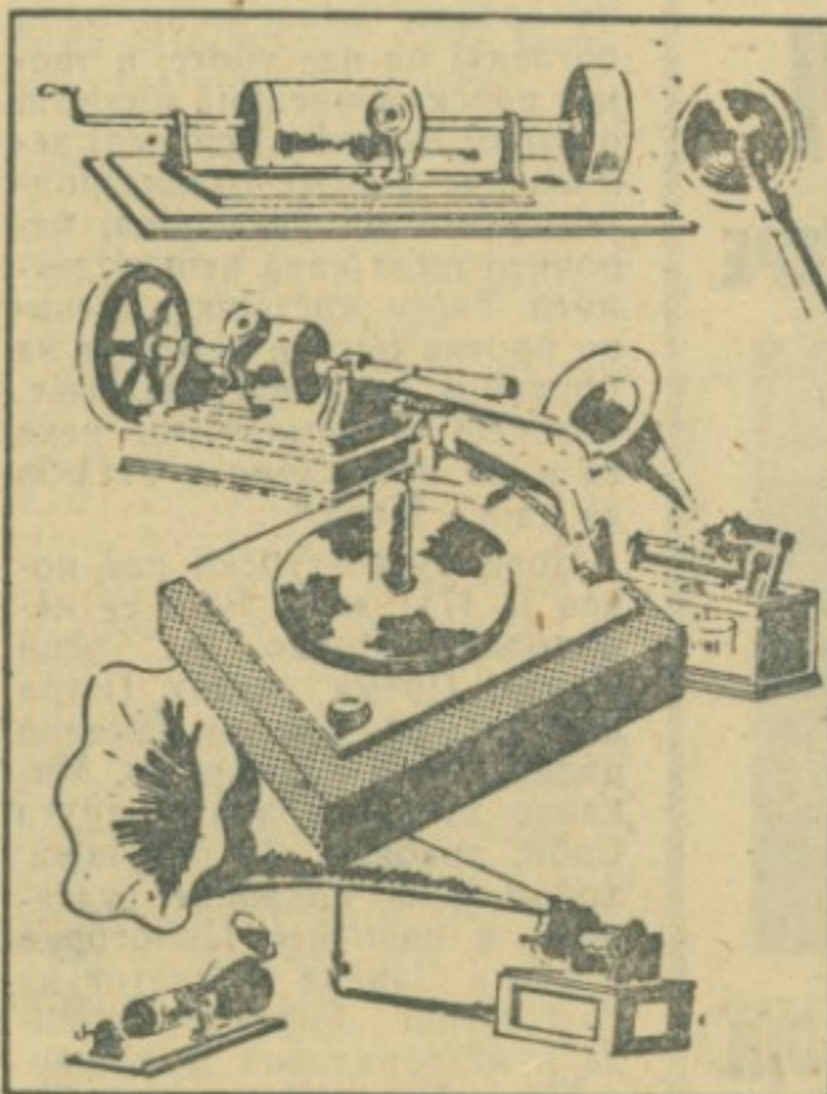
12. У настави, грамофон служи да би се илустровала предавања из разних области, затим нарочито при учењу страних језика. Захваљујући грамофону настале су и „књиге које говоре“ — снимци комплетних дела из литературе, који мноштвом, а специјално слепима, уносе мало светлости у живот.

13. Магнетофон, проналазак новијег датума је електрични уређај код кога се снима на магнетној жици или траци. Може да се снима и по неколико сати а сада је већ толико усавршен да потпуно верно репродукује дебате на разним састанцима, конференцијама, говоре, песме и копирце.

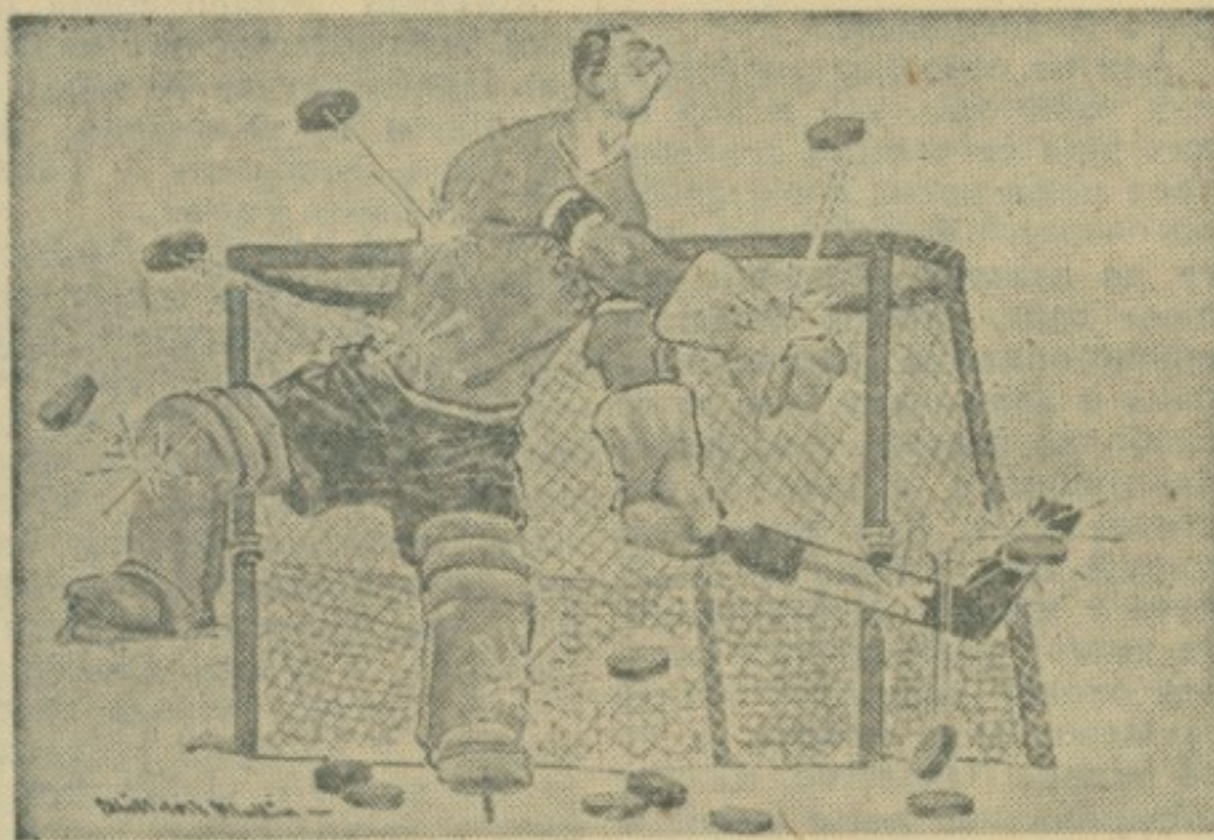

14. Усавршавањем стереофонског снимања постигло се безмало савршено репродуковање — као да се слуша извођење концерта — помоћу више звучника: за високе и ниске тонове. Стереофонски звук који је већ нашао своју примену у филму сада се усавршава за радио и телевизију.

15. Грамофон је значајан прилог култури, просвети, науци и разоноди. Машине за диктирање су упростиле рад у канцеларијама, „књиге које говоре“ радо слушају многи. Електронска ера обећава чак и даље усавршавање грамофона и проширење његове примене на још многим пољима. (Крај)

»СЛАВНИ« ГОЛМАН

У Стенлијевом купу 1956. који се игра између клубова хокеја на леду Канаде и Сједињених Држава, у полуфиналу су се састали „Ранцери“ из Њујорка и „Канађани“ из Монтереала. Са 7 према 1 победили су „Канађани“ што није било ништа необично јер су за шест година „Ранцери“ победили само једном. Голман „Ранцера“ — Гамп Ворсли изјавио је одмах после меча да више ни кад неће играти у Монтереалу јер га то место нервира. Међутим, лига одбор је решио да се реванш утакмица игра већ сутрадан на истом игра-

лишту. „Ранцери“ су били у тешкој ситуацији јер је резервни голман био повређен а Ворсли није хтео да брани. Тренер је тек после дужије тражења позајмио једног голмана из друге лиге, старог 31 годину који се звао Гордон Бел. Већ на почетку он је био страшно узбуђен: прво, што је играо против чувеног клуба, а друго, што је огроман број гледалаца врло бучно навијао. „Канађани“ су навалили од самог почетка. Већ при првом шуту Бел је од страха зажмурио и за цело време утакмице није отворио очи сем

за време пауза. Али његово тело као да је било намагнетисано: узалуд су „Канађани“ бомбардовали његов гол — пак није хтео да уђе у мрежу. Ударао га је час у ногу час у руку, у тело, мотку, али никако није пролазио у гол. Публика је почела да плеска ненадмашном голману. Озлојеђени „Канађани“ су плакали од Беса јер је резултат био 4 према 2.

Јунак утакмице Бел био је дочекан у Њујорку овацијама. Следеће две утакмице противници су играли у Њујорку и „Канађани“ су лако добили мада је гол одлично бранио Ворсли. За следећи меч који се играо у Монтереалу поново је позајмио Бел, али овога пута пак га „није хтео“ и његов тим је изгубио са 7 према 0.

Кад коњи оболе

Једна чудна болест коња зауставила је за извесно време сваки рад у највећим варошима Сједињених Држава. Готово у свим већим варошима Америке у октобру и почетком новембра 1872. године почели су коњи да кашљу, а онда су добили температуру и нагло ослабили. То је била нека чудна врста коњске инфлуенце која се преносила врло брзо али само на коње. Неки су терали болесне животиње да раде али су оне падале по улицама и путевима тако да су ускоро све штале биле пуне болесних коња. Ветеринари су имали пуне руке посла. Трамваји, разне чистачке екипе, поштанска кола и све друге службе за које су употребљавани коњи потпуно су престале да раде.

То је исто као кад би данас, на пример, престали да раде сви аутомобили и када не би било електричне струје. Људи су морали да пешаче читаве километре да би стигли на посао. Храна се није могла превозити по вароши тако да су пекаре, млекуаре, а и друге радње престале да раде. За вучу кола употребљавана је људска снага. У Бостону и Балтимору трамвајице су пристали да сами вуку кола уз, разуме се, добру награду. Али ова екипа није дуго обављала посао пошто се није могла постизати брзина коња па су путници радије ишли пешке. Срећом, епидемија није дуго трајала. Коњи су се опоравили и уобичајени саобраћај поново је вратио живот мртвим варошима.

КАО КУЛИ...

Пошто се оснивач Хернандо Кортес искрцао у Мексику појурио је одмах ка престоници Астека удаљеној око 300 км од обале, остављајући ту само један мали гарнизон као заштиту. Гувернер Кубе — такође Шпанац био је љубоморан због овога и упутио је своја три емисара Кортезу да протестују због те неправде. Када су ти емисари стигли у гарнизон капетан их је упутио Кортезу. Али, како није било коња нити каквог било другог превозног средства капетан је узео три професионална носача позната под именом „тамемес“. За те врло снажне људе који су носили велике терете, преношење чо-

века није представљало никакав проблем: човека су ставили у велике мараме које су везивали себи за главу. Као пратњу капетан је дао 20 војника. Носачи су ишли брзо одмарајући се само с времена на време а путовали су пуна 4 дана и ноћи пролазећи просечно око 80 км дневно. Пошто није било правог пута морали су да се пенетрирају преко планина и гробана што је било страшно напорно за војнике. Али како су емисари веома жврлили нису обраћали пажњу на војнике од којих су на крају само четворци успели да стигну поред носача на циљ.

ЛАЖЉИВО КАМЕЊЕ

Маја 1725. године, доктор Јохан Бартоломеј Адам Берингер, физичар и аматар у многим другим гранама науке, добио је неколико веома занимљивих каменова. То камење било је „ископано“ на једном брежуљку у близини Вирцбурга у Немачкој. На једном камену био је лик Сунца и његових зракова, а на другом неке шаре које су подсећале на црве.

Следећих месеци Берингер је открио на брежуљку много

таквог „илустрованог камења“.

Мада није могао да објасни порекло, Берингер је био у једно сасвим сигуран: да су ово камење створиле и дале му облик природне силе.

Да је Берингер био опрезнији вероватно би запазио да камења има толико много да је тешко поверовати да је право. И заиста, „илустровано камење“ представљало је део једне добро смишљене мистификације чији су аутори били

његове колеге: Игнац Родерик професор географије, алгебре и анализе на универзитету у Вирцбургу и часни Георг фон Екарт, библиотекар дворске и универзитетске библиотеке.

После извесног времена та добро смишљена „завера“ за претила је да се претвори у научни скандал. Наиме, Берингер је спремао да објави књигу о својим „налазима“. Завреници су се побојали да би објављивање књиге могло да упропасти и њихове каријере. У почетку су му у разговори ма само наговештавали да би камење могло да буде фалсификовано. Али они нису рачунали са Берингеровом упорношћу. Он је објавио своје дело одбацујући чак и сваку сумњу да би његово „чудесно камење“ могло да буде лажно.

Ипак, Берингер је најзад морао да поверује да је у питању мистификација, јер је једног дана на „свом“ брежуљку нашао један камен на коме је било урезано његово име.

Спис давно преминулог Берингера поново је објављен сада. Његова књига, и поред заблуда о „илустрованом камењу“, има знатну вредност за историчаре палеонтологије јер је у њој темељно наведено све што се у то време знало у овој научној области.

НЕОБИЧНЕ ЖИВОТИЊЕ У ФОНТЕНБЛОУ

У Општинској библиотеци у Фонтенблоу у Француској била је отворена од 1. до 15. децембра, изложба фотографија Едит Герен на тему: „Непознати Фонтенбло“.

Ко год види ове стене у Фонтенблоу увек се упита: да ли су то ћуди природе или дела преисторијских скулптора?

И сама Едит Герен каже да је увек била запањена савршенством облика неких од ових стена које подсећају на животиње — симболе преисторијских народа: корњаче, слонове, крокодиле, лавове и разне рептиле.

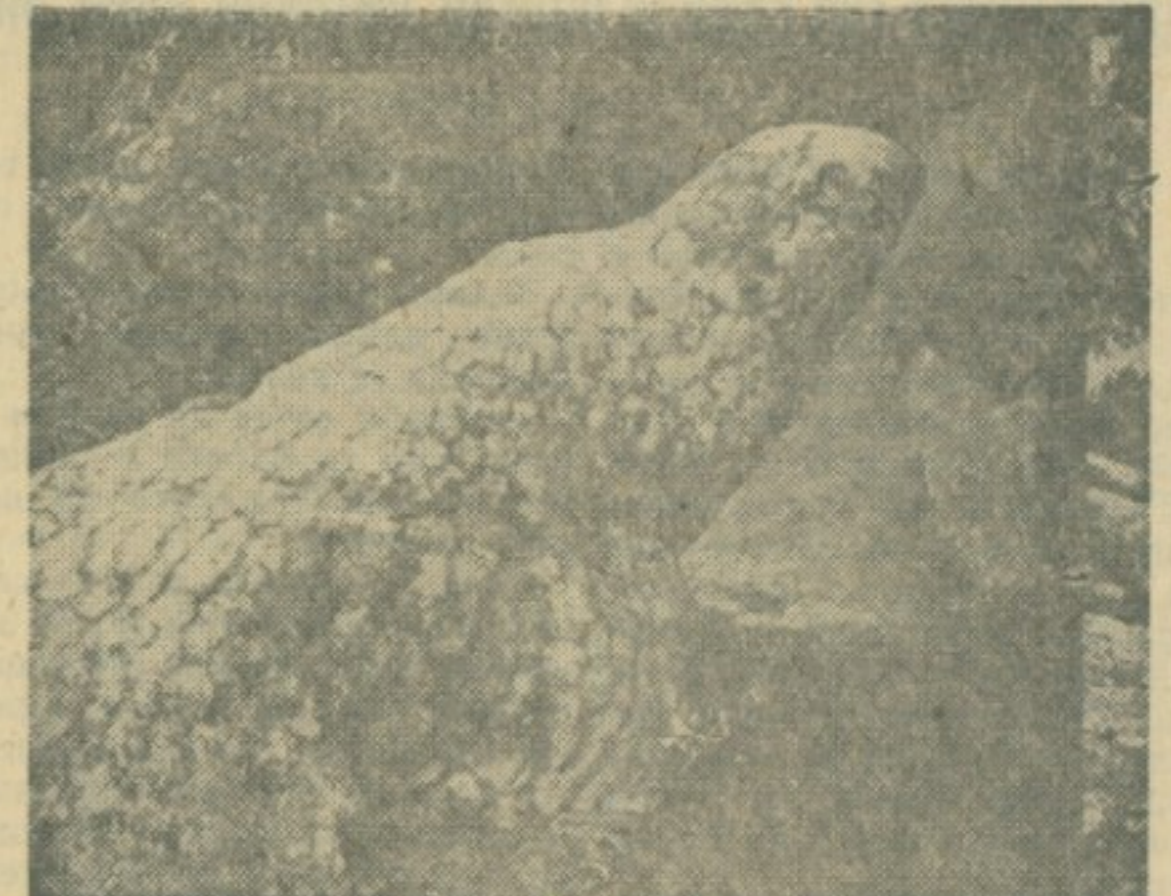
— Да ли је то заиста случајно — пита се она — што је већина ових необичних стена груписана као у старим ритуалним центрима.

На овој изложби Едит Герен је приказала 130 фотографија које ће свакако одушевити љубитеље природе.

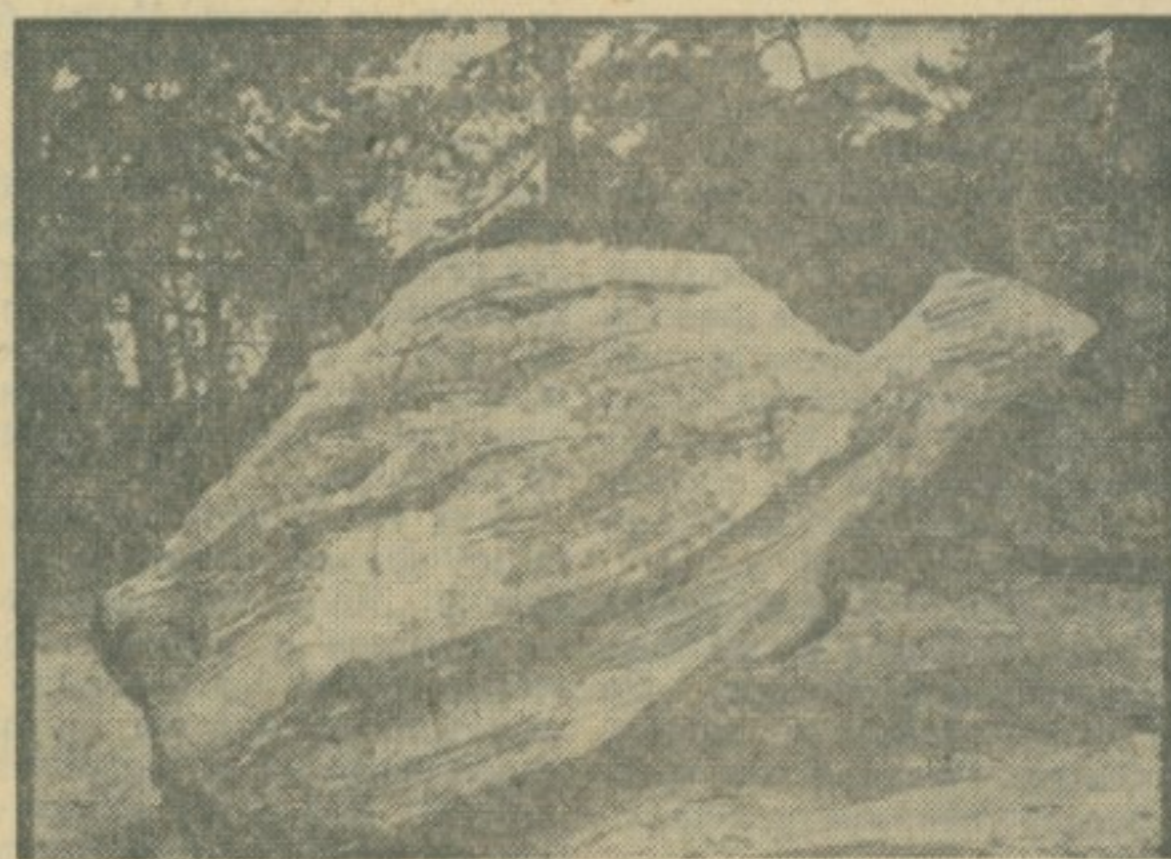
Све ове стене-скулптуре — високе су више метара. Неке су снимљене „анфас“, док су друге с профила, али што их човек више гледа све више има утисак да их је неко правно — толико су верне оригиналу.

БУЉИНА НЕЋЕ ЗАКРЕШТАТИ

ОТАРИ ВРЕБА ПЛЕН

КОРЊАЧА ЈЕ КРЕНУЛА НА СВОЈ ДУГИ ПУТ

ПОСЛЕДЊИ ПОДАЦИ

Према недавно објављеним статистичким подацима ОУН у августу ове године било је у свету 3,180.000.000 становника или 185 милиона више него пре три године. Две Америке су први пут по броју становника (441 милион) превазишле Европу без СССР (437 милиона). У Азији живи 1,800.000.000 или 56 одсто становништва а Кина се са 731 милионом становника налази далеко испред свих осталих земаља.

Од ових података још занимљивија су предвиђања Статистичког бироа о демографском развоју света. Милијарду људи је било тек 1850. године али се само 80 година касније човечанство повећало на две милијарде људи. Затим је после 30 година нарастало за још једну милијарду. Ако би се овај ритам развоја наставио, а сви су изгледи да ће се још убрзати, на земљи

ће већ 1975. године живети четири милијарде људи док ће их на крају овог века бити и свих седам. Око 2050. године живеће на свету 22 милијарде људи, или седам пута више него данас.

Овакве фантастичне бројке навеле су истакнуте научнике да кажу нешто о крајњим границама могућности исхране и опстанка људи на нашој планети. Професор Харисон Браун са Технолошког института у Калифорнији је оптимиста и верује да земља може да прими и исхрани 50 милиона људи. Много је умеренији аустралијски економист Колин Кларк који сматра да земља може да исхрани највише 15 милијарди људи и то под условом да пољопривреда у свим земљама достигне садашњи ступањ у Холандији.

СКУП МОНСТРУМА ВЕЋА

БРАВО

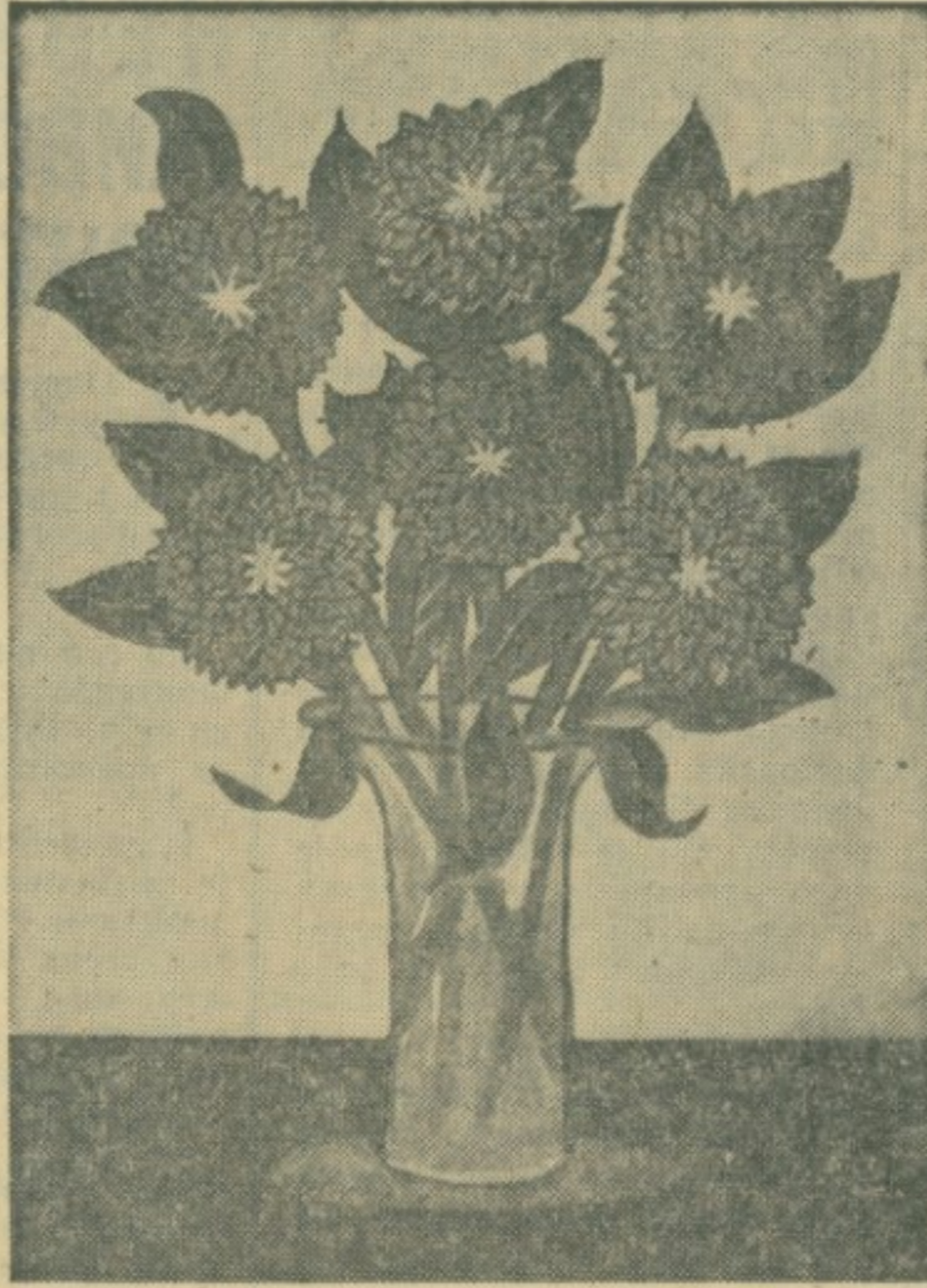
ПО РОМАНУ Ф. КУПЕРА
ЦРТА Н. КРУЉЕВИК

СЛИКАНО У ТАМИ

Необична животна историја једног сликара који је свој дар открио тек када је постао потпуно слеп. Име: Џордан

Једног сивог октобарског јутра, пре шест година, лежао сам у постељи и читао. Изненада, у мојој глави је нешто сегнуло као муња. Ишчезла је књига коју сам читао. Ишчезла је и соба. Нашао сам се у тами. Требао је да будем спреман на нешто овако: глауком ми је већ уништио једно око а лекари су ме били опоменули да је и друго у опасности. Али, ја сам гајио потпуно неразумно осећање да ми судбина неће задати тај мучни ударац ако о њему не будем мислио.

Читавим путем до болнице говорио сам себи да је то пролазно замрачење вида. Очајнички сам се држао те наде све док ми је лекари нису одуveli. А тада сам се усунувао у провалију очајања. Целој живота поносио сам се својом независношћу од других. Сада је с тим било свршено. Свршено је било и са мојим запослењем путујућег рачуноспитача за читав низ хотела. У 62. години, без блиских сродника и сталног дома, био сам сам, изгубљен у непрозирној тами.

Недељама је за мене време стајало. Дотичале су ме неке руке, говорили гласови, али ми је све изгледало далеко, нестварно. Понекад бих часовима седео непомичан, нем као камен.

Био сам престрашен када је дошло време да напустим болницу. Имаћу неку малу пензију; иначе, нисам имао ни готовине, ни где да идем. Живео сам у једном малом граду у Западној Вирџинији где сам једва кога познавао. Најзад сам одлучио да се вратим у Савану, у Џорџији, у град где сам некад живео и где сам имао неколицину пријатеља.

У Савани се догодило једно мало чудо. Помислио сам да бих могао да покушам да пишем и дао сам оглас којим сам тражио секретарицу за неколико часова дневно. У огласу сам објаснио да сам слеп и да могу само мало да платим. Ипак, добио сам 40 поунда. Изабрао сам ону с најнежнијим гласом; звала се Дороти. У почетку, сигуран сам, жалила ме је. Али, сажаљење се претворило у љубав. После извесног времена — венчали смо се.

Више нисам био сам. Па ипак, било је тренутака када сам осећао да сам, једноставно, повукао Дороти у свој лични пакао. Моји покушаји да пишем завршавали су се неуспехом; прна празнина иза очних изгледала је да ми смуђује мозак и, понекад, кад бих

Дороти покушавала да ме тешу, ја бих је одгурнуо од себе.

Једног дана, после такве једне немиле епизоде, стрпљиво ми је казала:

— Треба зачас да изиђем у град. Ево ти оловка и папир, можда ћеш зажелети да нешто запишеш.

Када је отишла седео сам питајући се шта бих могао да учиним да поправим своју погрешку учињену према Дороти. Оловком сам начинио потез на папиру и лако прстима прешао преко њега. Врхови прстију били су ми већ осетљивији; сада сам јасно могао да осетим удубљење. Штета, рекао сам себи, што никад ниси учио да црташ. Могао би, бар сад, да покушаш да јој нешто нацрташ.

Била је то истина: никад у животу нисам покушао да цртам или да сликам. Али, тад сам се сетио једног бакореза коме сам се некад дивно: прзор плиме с тамном боровом шумом у позадини. Па, помислио сам, ништа ме не кошта да покушам.

Када се Дороти вратила и ја јој пружио папир, друго је хугала. „Ко је ово нацртао?“ — запитала је најзад. Када сам јој рекао, проговорила је шапатов: „Свако ко би ово видео рекао би да ниси слеп.“

Почео сам другу скицу да бих јој показао како сам израдио ону прву, мерећи размике и обележавајући их ноктом, како сам повлачио линије и пратио врховима прстију њихов правац према удубљењу на папиру како сам сачинио између два прста приљубљена уз папир. Било је то необично осећање: доч сам радио, мрак који ме је заробљавао више био празан. Олет сам гледао, гледао сећањем уместо очима.

Од тог тренутка почео сам поново да живим. Из дана у дан радио сам на цртежима подржаван мишљу да можда покушавам нешто што још нико није покушао. Правио сам безбројне погрешке. Али, свака је била изазов, а по одговорима на изазове човек може са сигурношћу да зна да је жив.

Моја техника напредовала је полако и мучно. Најпре бих се сатима концентрисао на неки предмет — а некада је то трајало и данима — све док не бих могао да тачно „видим“ слику, у свим њеним појединостима и бојама. За основну скицу узео бих обичну меку оловку. Она даје широк траг који ја прстима лако напишам, увек сам радио од средине према спољашњим ивицама. Ако бих покушавао да

нацртам мртву природу или цвеће, стављао сам први цвет тачно у средину. Код пејзажа такође сам почињао од средине где бих оставио кућу, чамца, дрво или неки други најжан предмет, а затим бих од њега радио према ивицама.

Када би цртеж био готов, почео бих с бојењем. Купио сам оловке у боји на бази уља и за њих сам измислио нарочити држач: пет редова са по шест рупа у сваком реду. Молио сам Дороти да зелене бојнице стави у први ред, тако да најтамнија буде на левом крају, а најсветлија на десном. У остале редове, по истом листему, поређала ми је плаве, жуте и тако даље.

Линије цртежа већ сам вогао да осетим врховима бојница и, праксом, научио сам да бојом не прелазим преко њих. Такође сам могао да препознајем која је боја где употребљена. Јер, различите боје, због пигмента који садрже у себи, различито се осећају под прстима. Тамноплаво, на пример, има грубу зрнасту структуру малте не као шмиргл-папир, док је светлоплаво сасвим глатко.

Моја техника постепено се усавршавала, али сам наитачио на друге проблеме. Често када бих покушавао да нађем предмет за слику, ништа ми није падало на ум или би се

ћање било бледо и нетачно. Зашто сам, питао сам се, био толико слеп пре но што сам ослепео? Понекад сам желео да довикнем свима који виде: „Употребљавајте своје очи! Будите гладни, будите живи, тражите нова искуства. Упљивајте лепоћу која је око вас, чувајте је у свом сећању, никад не сматрајте да вам је она заувек осигурана.“

Временом сам научио како да оживим своја сећања. Сваког јутра кал се пробудим лежао сам мирно и наређивао прошлости да ми се врати. Свом својом снагом покушавао сам гада да одабирам слике.

Тако сам у сећању обновио

дан када сам стајао на врху планине и гледао доле у цинновски тепих где ни две живе нису биле исте боје, а ни две реке исто вијугале. Сећао сам се група чепреса на месечини и бесних белогривих таласа на Атлантику.

Да бих скицирао замисљену слику требало ми је осам до десет часова, а да бих је оборио још двоструко толико. На неким сликама радио сам и месецима. Укупно сам досад израдио 900 цртежа и слика; неке сам од њих продао, многе поклониво. Људи долазе да их виде. Један човек из Ђуорка желео је да откупи ексклузивно право на све оно што ћу нацртати.

Бум и Бум
by JOE MUSIAL

БАШ ЈЕ ДОСАДНО ПРЕНОСИТИ СТОЛЦЕ ЗА СВАКУ ТЕЛЕВИЗИЈСКУ ЕМИСИЈУ!

И ГЛУПО!

ДОБРО ЈЕ ШТО У ОВОЈ КУЋИ НЕКО ИМА МАЛО МОЗГА!

ТАКО! НАМЕСТИО САМ ТОЧКОВЕ НА ТЕЛЕВИЗОР ТАКО ДА МОЖЕТЕ ДА ГА ОКРЕНЕТЕ КАКО ХОЋЕТЕ!

ИНОПЕКТОРЕ! ПА ТИ СИ ГЕНИЈЕ!

ОВАЈ... ЈА НЕ БАШ ДА САМ ИЗУМЕО ТОЧАК... ДА ТРЕБА ИМАТИ МОЗГА И ЗНАТИ КАКО УПОТРЕБИТИ ТОЧКОВЕ!

БАХ! СВАК ЗНА ДА УПОТРЕБИ ТОЧКОВЕ!

НАРОЧИТО МИ!

ДИВНО! ОКРЕНУЛА САМ ТЕЛЕВИЗОР ПРЕМА ФОТЕЛИ И...

ВУУПС!

ХЕЈ! ШТА...??!

ШТА?

ПОМОК!

БАШ СМО МОДЕРНИ! ЦЕЛА ПОРОДИЦА НА ТОЧКОВИМА!

© King Features Syndicate, Inc. 1963. World rights reserved.

ТАКМИЧЕЊЕ У ОРАЊУ

Добро орање увек повећава принос а потпуно праве бразде не остављају ни један квадратни метар непооран. На годишњем такмичењу у орању

у Ренсбургу у Западној Немачкој води се рачуна и о сантиметрима — најмања кривина доводи у питање победу.

ДА ЛИ СТЕ ЗИМЉИВИ?

Да ли вам је хладно кад другима није, и да ли вам цво коћу зуби док се други зноје?

Да бисте то проверили ево вам једног „теста“ са 6 питања на која треба да одговорите само са „да“ или „не“. Кад будете читали одговоре видећете до кога сте степена зимљиви или не.

1. Никад вам није доста покривача.

2. Тражите сваку прилику да се потучете да би сте се загрејали.

ШАЉИВИ ТЕСТ

3. Сваки час гледате у термометар да бисте проверили температуру.

4. Чак и омиљени фудбал и грате са шалом око врата и носа.

5. Чим видите неког слабије обученог друга — ви се на жежите.

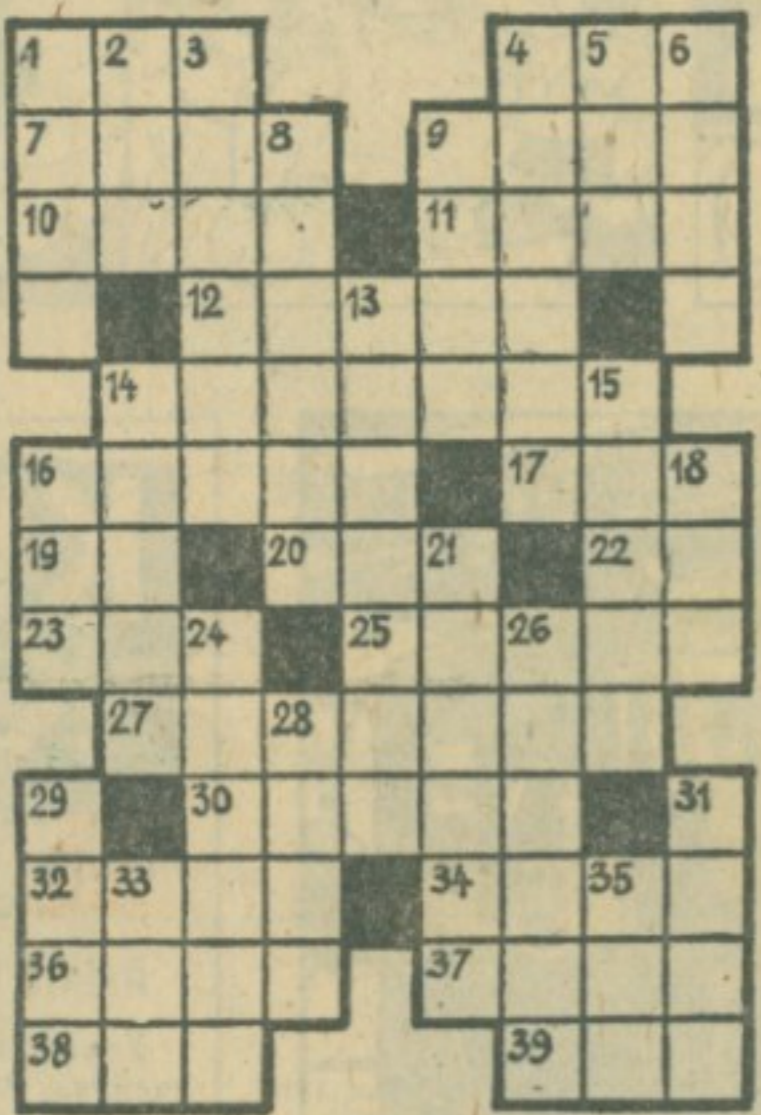

6. Кад пишете задатак само што не седнете на пећ.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) оквир, 4) већа војна формација, 7) коштува плод, 9) држава у Јужној Америци, 10) приповедачка проза код Северних Германа, 11) назив за државу у приватном праву, 12) устава, 14) држава у Европи, 16) млечни производ, 17) грчко слово, 19) мера за површину, 20) производ пчела, 22) хемиски знак за литијум, 23) тениски термин, 25) мера за дужину, 27) град у Венецији, 30) драма од М. Црњанског, 32) предговор, 34) драма од Швајцарског, 36) драма од Островског, 37) животиња позната по добром крону, 38) лука у Израелу, 39) једак инсект.

Усправно: 1) врста воденог талога, 2) пашага, 3) једна Шекспирова драма, 4) орган за кретање код риба, 5) узвиц при јуришту, 6) река у СССР, притока Каспског језера, 8) град у Холандији, 9) енглески ситан новац, 13) пристанак једне државе да прими извесно лице за дипломатског представника неке државе, 14) врста мањег пећина, 15) збирка географских карата, 16) врста мушког гласа, 18) планинска област у Сахари, 21) француски филозоф и физичар (17. в.), 24) град и пристаниште у САД, 26) историјско место у Србији, 28) птица селца, 29) период без кише, 31) мања стајаћа вода, 33) личност из романа „Далеко је сунце“, 35) орган чула мириса.

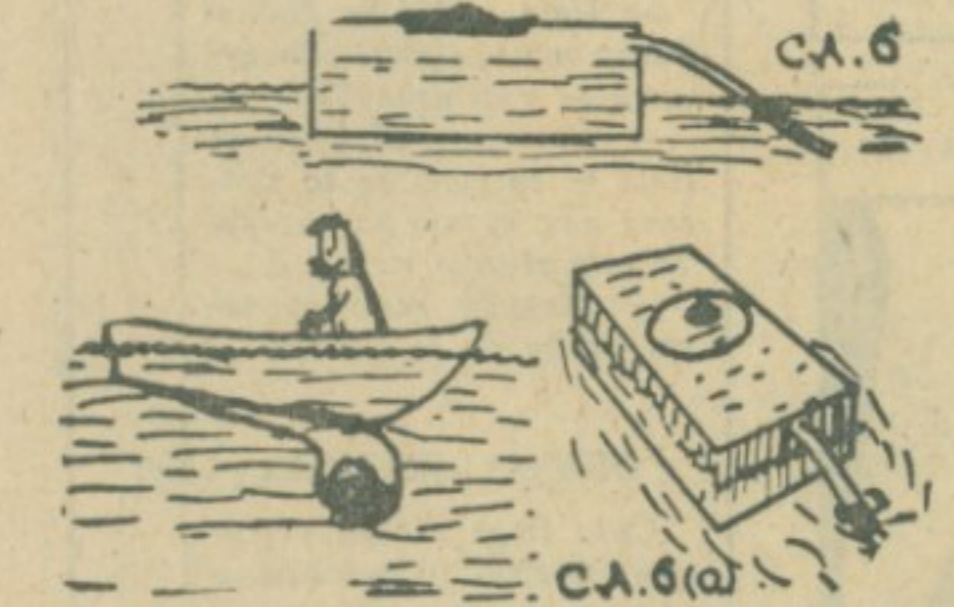

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

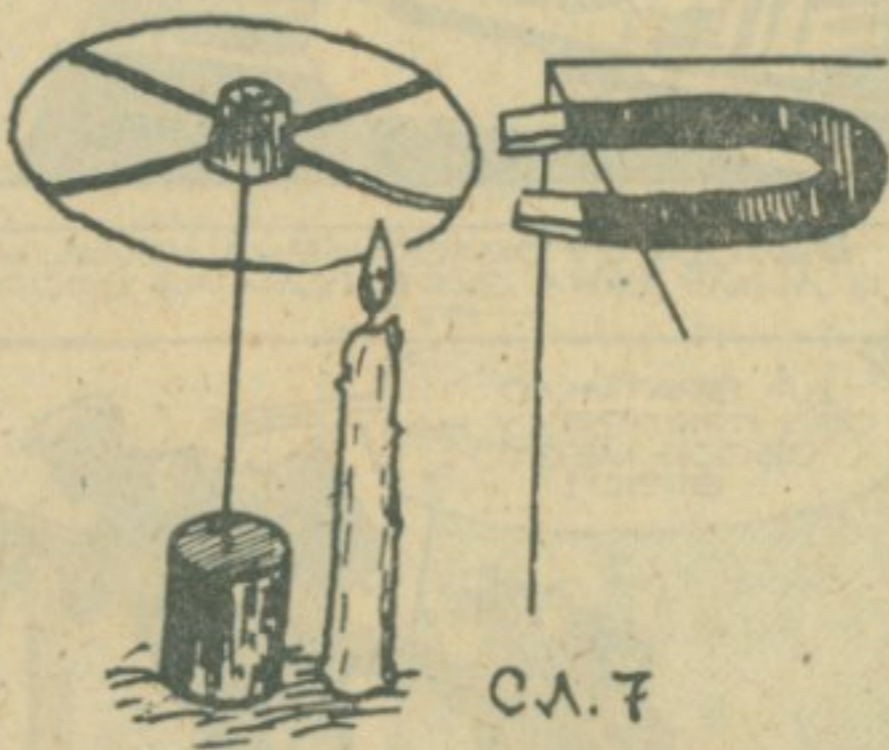
Водоравно: 1) Улм, 3) два, 6) оса, 7) Торес, 9) спру, 11) март, 12) елита, 14) тор, 15) ка, 16) али, 17) та, 18) Ахаја, 20) врх, 21) Ика, 22) боа, 23) Еро, 24) крзно, 26) ме, 27) низ, 28) ст, 29) ина, 31) лапа, 33) Фопа, 35) кров, 36) Истра, 37) ара, 38) тег, 39) акт.

Усправно: 1) уплахиленост, 2) лари, 3) дом, 4) врат, 5) аеротранспорт, 6) осека, 8) страх, 10) утаја, 13) ала, 19) аю, 20) воз, 22) брзак, 23) емири, 24) Кил, 25) Отава, 30) Анте, 32) мрак, 34) Арг.

МОТОРИ

Мотор на угљендиоксида
И овај мотор (сл. 6) може да покрене брод. У резервоар у који је унета, наравно кроз поклопац, мешавина једнаких делова бикарбонне соде и висног сирћета. Ова мешавина испушта гас кроз цев која се из резервоара спушта до испод воде. Опет се понавља исти Њутнов закон као и у претходних мотора. Ако више волите распоред на цртежу 6а онда употребите једну

Магнетски точак
Узмите један гвоздени обруч (најбоље од точка дечијег бицикла) и уместо његових унутрашњих гвоздених жаца поставите 4 жице од бабра или дрвета да не биле магнетичне. У центар точака наместите већи запушач или комад мекшег дрвета и у њега забодите врх подуже игле која ће послужити као вертикална осовина. Забодите је на теже постоје (као што видите на сл. 7). Поставите све ово поред неке дрвене кутије, довољно високе да краци магнета буду у висини точака. Помоћу свеће или лампе на шпиритусу загрејте онај део точака који је најближи крацима магнета. Точак ће почети да се лагано обрће. Због чега? Због тога што на гвоздени обруч загрејан

ПОЛУЖИВИ АПАРАТ

Замислите да вам је у руке допао један технички опис који почиње овако: „Апарат се састоји из следећих основних чворних делова: први блок — мува, други блок — појачивач, трећи блок — анализатор и четврти блок — извршни уређај“.

Називи другог, трећег и четвртог блока обични су за оне који су упознати с техничком терминологијом. Међутим, назив за први блок... Можда ћете помислити да је „мува“ само ознака за неки део апарата и да су из расејаности заборавили да ту реч ставе у наводнице. Али, не журите са закључцима. Никакве наводнице овде ни су потребне. Амерички научник Роберт Кеј заиста је „у-монтажирао“ у електронски апарат обичну живу муву.

Кеј је себи поставио задатак: да конструише апарат који би у затвореним просторијама откривао отрован гас и аутоматски давао знак за узбуну кад би се његова концентрација приближила граници опасној по човека. Таква опасност стално постоји у рударским окнима и рововима. Ако би се ваздух послао у лабораторију, резултати анализе могли би да стигну — кад већ буде касно. Живе „индикаторе“ — муве — треба стално надгледати да се не би пропустио тренутак кад оне осетивши гас, почну да узнемирено јуре по кавезу.

Кеј је искористио муву као „ловца на запахе“. За њене ганглије на глави — нервне чворове који код муве замењују мозак — он је причврстио ситну електроду. Електрични сигнали (биотокови) који наступају у ганглијама долазе у појачивач, а затим у анализатор где се потребни сигнал — реакција муве на мирис гаса — издваја од осталих сигнала. „Омирисавши“ отровни гас, мува почиње да одаје карактеристичне импулсе. У том случају анализатор сместа укључује звучну или светлосну алармну сигнализацију.

Али, зашто је избор пао

баш на муву? Разлог, разуме се, не лежи у томе што мува има много и што их је лако уловити. Препоруку муве је у томе што она има веома осетљиво чуло мириса. Читаоци из сопственог непријатног искуства знају да овај досадни инсект привучен мирисом хране, долеће са растојања од неколико стотина метара.

„Блок 1“ осети опасност још док гасове рудари не осећају, док су још без боје и мириса. Али, то није једино мувино препоруку. Њен примитивни нервни систем ствара релативно јединствене биотокове који се лакше могу „препознати“ од биотокова високоорганизованих животиња.

Овај у буквалном смислу „полуживи“ апарат доктор Кеј је назвао „детектор мириса“.

Небески „металоотпад“

У преводу, с језика старих Сумераца, који су некад давно живели на територији данашњег Ирана, реч „гвожђе“ гласи „небеска бронза“. Хемијска анализа сумерских ножева и кама показала је да у њима има много никла. Могућно је, сматрају научници, да су у тој области обилно падали метеори и да су из њих стари Сумерци топлењем добијали метал.

Лаудон однео 2 београдска споменика

Пошто су од Аустријанаца (1739) заузели Београд, Турци су поново утврдили и довршили београдску тврђаву. Поводом тога на Стамбол-капији је постављена једна споменик-плоча, на којој је писао да је султан Махмуд (1751) до

вршио утврђивање београдског града. Други споменик, 6 са 7 корака у квадрату, од загаситог мермера који је праистинно био био, налазио се у Горњем граду. По тадашњем турском начину, на споменику су биле рељефно изрезане многе але-

горичне фигуре као и руже и други разни орнаменти. Ово је био надгробни споменик ве зира Ибрахим паше, који је 1699. године закључио с Немцима карловачки уговор о миру, по коме је Турска опет дошла Београд.

Оба ова споменика однео је генерал Лаудон на своје имање у Хадверсдорфу, где су и остала као ратни трофеји.

Лаудон (1717—1790), аустријски војсковођа, пореклом је из Шкотске. Рођен је у Моравској и био најпре руски официр (1739—1743) а затим прешао у аустријску војску. Учествовао је у седмогодишњем рату. Кад је победио Фридриха Великог (1753) добио је племићку титулу у Аустрији. Као врховни заповедник аустријске војске заузео је Београд октобра 1789. године. По њему је један крај Београда назван Лаудонов шанац.

СКРАЋЕНИ КРОКОДИЛ

Крокодил из зоолошког врта у Милану је од пре неколико дана краћи за 20 см. Пошто је на релу имао тумор, хирурзи су више волели да га скрате, него да га изгубе целог.

Јесће ли већ црм да...

... манија за бројањем — у медицини се назива аритмитијом. Од ње су, патиле и неке чувене личности. Ка-

жу да је Наполеон улазећи у какав нов град увек бројао прозоре.

... при нормалној исхрани дневна количина излученог желудачног сока износи око један и по литар.

... „мачјим оком“ називају се у Шведској дечији мантили који сијају у мраку. Захваљујући њи-

ма мали шведски ђаци могу и кад се смрачи слободно да се крећу не стрепећи од саобраћајних незгода.

... ако у мрежу баште ског паука упадне оса, он неће да искористи ту прилику већ истинитивно знајући да је то опасна ловина исече мрежу око осе и пусти је да падне.

... бомбоне пралине је изумела куварница за своју господарицу војвођиницу де Прален.

... млади слоновии радо се забављају котр-

љањем лопте коју себи „направе“ од иловаче.

... првобитно, поштанску таксу плаћао је пошталаци. Касније, специјалним знаком — марком — било је стављано до знања да је прималац ослобођен плаћања. Тако се марка везала за појам ослобођења од таксе. За скупљање марака, то јест таквих симбола „слободе од таксе“ предложен је 15. новембра 1864. у једном француском часопису назив „Филателија“. Ова реч састављена је од „фил“ — грч ког корена што значи „вољети“ и речи „ателес“ која је значила „слободан од дажбина“.

... просечан Норвежанин попије годишње 250

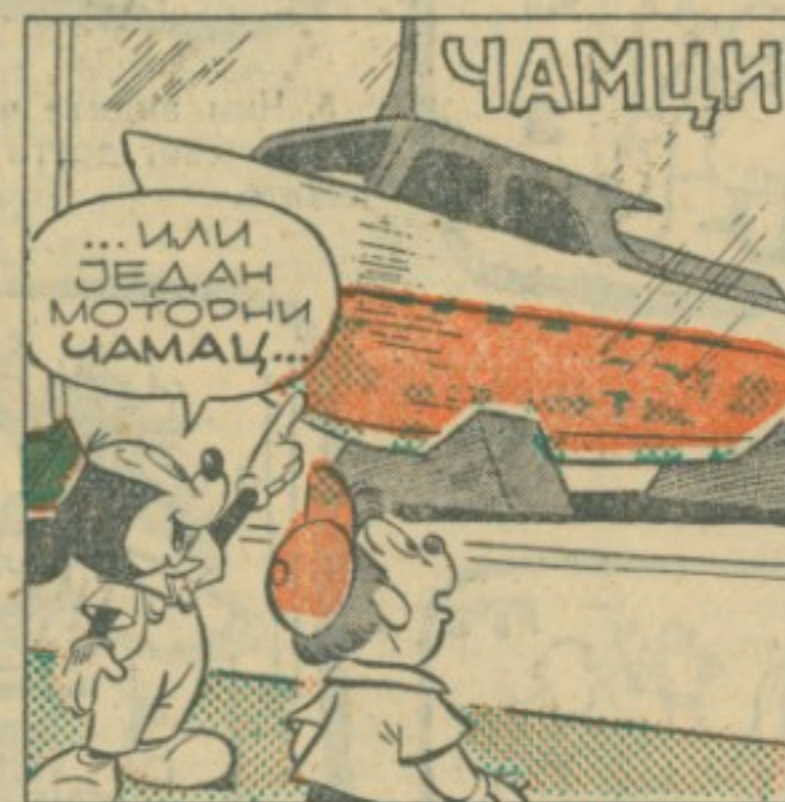

литара млека, а просечан Француз свега 70.

... у старој Спарти васпитање женске деце било је законом регулисано. Пошто би напунила седам година женска деца долазила су редовно на јавне вежбе. Те су вежбе биле: рва-

ње, трчање, скакање, бацање обруча и копања, певање и играње у колу.

Ква-Ква!

Увечење Паја Патак

ИМАЈУ ИСТОГ ПСА

Учитељица тражи од ученика да напишу задатак о свом псу.
Сутрадан, она љутито каже Раји, Гаји и Влаји:
— Ваши задаци су потпуно исти. То није лепо што сте преписивали један од другог.
— Па како смо могли другачије да пишемо кад имамо само једног пса — узвикнуше сва тројица.

НЕ ЗНА КОЈУ

Жали се Паја Пати:
— Кад увече читам не знам коју књигу више да читам; ону која ме држи будног или ону која ме одмах услава.

ПОКЛОН ЗА ЊЕГА

— Паја, дођи да видиш диван поклон који сам купио за твој рођендан.
— Сјајно, — одушеви се Паја — сигурно је то кравата или кутија за цигарете коју толико желим...
— Секунду само причекај, треба да је обучем...

ПЕРИНА ЛОГИКА

Седи Пера Ждера у једном бифеу и размишља пред празном чашом:
— Да ли да напијем још једну? Мој стомак каже да, а мој мозак не. Али како је мозак интелигентнији од стомака, онда га треба и послушати.
— Дечко, још једну чашу.

